

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

บทนี้เป็นการเสนอผลสรุปของการวิจัย ตลอดจนการอภิปราย และข้อเสนอแนะ ตามลำดับ โดยมีวัตถุประสงค์ และการดำเนินการวิจัยโดยย่อ ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการจัดงานด้านวิชาการของฝ่ายวิชาการวิทยาลัยพยาบาล สังกัด กองงานวิทยาลัยพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข
2. เพื่อศึกษาปัญหาในการจัดงานด้านวิชาการของฝ่ายวิชาการ วิทยาลัยพยาบาล สังกัดกองงานวิทยาลัยพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดงานในฝ่าย วิชาการวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกองงานวิทยาลัยพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข จำนวน 21 แห่ง โดยประกอบด้วย

ผู้บริหาร	จำนวน	38	คน
หัวหน้าแผนกวิชา	จำนวน	181	คน
รวมประชากรทั้งหมด		219	คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งเป็น 2 ฉบับ คือ สำหรับผู้บริหาร และสำหรับหัวหน้าแผนกวิชา เพื่อสอบถามวิธีการหรือกิจกรรมของการจัด และปัญหาในการจัดงานด้านวิชาการของฝ่ายวิชาการ วิทยาลัยพยาบาล สังกัดกองงาน วิทยาลัยพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข โดยแบบสอบถามมีลักษณะ เป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list) และแบบปลายเปิด (open-ended)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยส่งและรับคืนแบบสอบถามโดยใช้บริการทางไปรษณีย์ และบางส่วนผู้วิจัย ติดตามรวบรวมด้วยตนเอง โดยการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปทั้งสิ้น จำนวน 252 ฉบับ ได้รับกลับคืน จำนวน 219 ฉบับ คิด เป็นร้อยละ 86.90

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้ทั้ง 2 ฉบับ ในลักษณะ เดียวกัน คือ แจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นตาราง ประกอบความเรียง

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1 ผู้บริหารส่วนใหญ่มีอายุมากกว่า 50 ปี ปฏิบัติงานในตำแหน่งมาต่ำกว่า 5 ปี และมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท

1.2 หัวหน้าแผนกวิชา ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 30-35 ปี ปฏิบัติงานในตำแหน่ง ระหว่าง 5-10 ปี และมีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี

2. การจัดงานด้านวิชาการของฝ่ายวิชาการ วิทยาลัยพยาบาล สังกัดกองงาน
วิทยาลัยพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข

2.1 การจัดงาน เกี่ยวกับแผนการปฏิบัติงานด้านวิชาการ

การจัดทำแผนงาน/โครงการด้านวิชาการ

ฝ่ายวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลทุกแห่ง และแผนกวิชาส่วนใหญ่มีการ
จัดทำแผนงาน/โครงการด้านวิชาการ โดยส่วนใหญ่ผู้อำนวยการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการและ
หัวหน้าแผนกวิชา ร่วมกันกำหนดนโยบายการปฏิบัติงานด้านวิชาการของฝ่ายวิชาการ ซึ่งกำหนด
โดยรับนโยบายจากกองงานวิทยาลัยพยาบาล และคณะกรรมการบริหารวิทยาลัยร่วมกันพิจารณา
ในขั้นสุดท้าย สำหรับการแจ้งนโยบายให้อาจารย์รับทราบ ฝ่ายวิชาการใช้การแจ้งโดยแจ้ง
ในที่ประชุมคณาจารย์ และในการจัดทำแผนงาน/โครงการเพื่อรองรับนโยบายของฝ่ายวิชาการ
หัวหน้าฝ่ายวิชาการและหัวหน้าแผนกวิชา ร่วมกันจัดทำ เช่นเดียวกัน ส่วนการจัดทำแผนงาน
โครงการด้านวิชาการของแผนกวิชา หัวหน้าแผนกวิชาและอาจารย์ในแผนกวิชา ร่วมกันจัดทำ

การจัดทำแผนปฏิบัติงานด้านวิชาการ

ฝ่ายวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลทุกแห่ง และแผนกวิชาส่วนใหญ่มีการ
จัดทำแผนปฏิบัติงานด้านวิชาการ โดยส่วนใหญ่ หัวหน้าฝ่ายวิชาการและหัวหน้าแผนกวิชา ร่วมกัน
จัดทำแผนปฏิบัติงานด้านวิชาการของฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าแผนกวิชาและอาจารย์ในแผนกวิชา
 ร่วมกันจัดทำแผนการปฏิบัติงานด้านวิชาการของแผนกวิชา

การจัดทำปฏิทินการศึกษา

ฝ่ายวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลทุกแห่งมีการจัดทำปฏิทินการศึกษา
ในแต่ละปีการศึกษา โดยส่วนใหญ่ หัวหน้าฝ่ายวิชาการและหัวหน้าแผนกวิชา ร่วมกันจัดทำ

2.2 การจัดงานเกี่ยวกับหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

การกำหนดโปรแกรมการศึกษา

ฝ่ายวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลทุกแห่งมีการกำหนดโปรแกรมการศึกษา โดยส่วนใหญ่หัวหน้าฝ่ายวิชาการและหัวหน้าแผนกวิชาร่วมกันกำหนดโปรแกรมการศึกษาคงตลอด หลักสูตรของแต่ละหลักสูตรตามข้อกำหนดของหลักสูตรจากกองงานวิทยาลัยพยาบาล แต่เปลี่ยนแปลง ลำดับวิชาบางรายวิชา และคณะกรรมการบริหารวิทยาลัยพยาบาลร่วมกันพิจารณาในชั้นสุดท้าย และสำหรับการกำหนดแผนการศึกษาประจำปีการศึกษา (แผนแม่บท) หัวหน้าฝ่ายวิชาการและหัวหน้าแผนกวิชาร่วมกันกำหนดด้วย เช่นเดียวกัน

การจัดตารางการเรียนการสอน

ฝ่ายวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลทุกแห่ง และแผนกวิชาที่มีการสอน ภาคปฏิบัติในคลินิกทุกแผนกวิชา มีการจัดตารางการเรียนการสอน โดยส่วนใหญ่ หัวหน้าฝ่าย วิชาการเป็นผู้จัดตารางสอน หัวหน้าฝ่ายวิชาการและหัวหน้าแผนกวิชาร่วมกันจัดตารางฝึกภาค ปฏิบัติของนักศึกษาของฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าแผนกวิชาและอาจารย์ในแผนกวิชาร่วมกันจัดทำ ตารางฝึกภาคปฏิบัติของนักศึกษาของแผนกวิชา

การจัดทำประมวลการสอนรายวิชา

แผนกวิชาส่วนใหญ่มีการจัดทำประมวลการสอนรายวิชาโดยหัวหน้าแผนก วิชาและอาจารย์ในแผนกวิชาร่วมกันจัดทำ เป็นส่วนใหญ่

การจัดทำบันทึกการสอน

แผนกวิชาส่วนใหญ่มีการจัดทำบันทึกการสอน โดยการจัดทำบันทึกการสอน ภาคทฤษฎี ส่วนใหญ่อาจารย์ผู้สอนแต่ละคนกำหนดจุดประสงค์การ เรียนรู้/หัวข้อย่อยของ เรื่อง ที่จะสอนเองตามขอบเขตของ เรื่องที่ได้รับมอบหมาย สำหรับการจัดทำบันทึกการสอนภาคปฏิบัติ (การสอนในคลินิก) ส่วนใหญ่ อาจารย์ในแผนกวิชาร่วมกันกำหนดหัวข้อ เรื่องที่ควรสอนให้กับ อาจารย์นิเทศ เพื่อจัดทำบันทึกการสอนในแหล่งฝึกแต่ละแห่ง

การจัดอาจารย์เข้าสอน

ฝ่ายวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลทุกแห่งและแผนกวิชาส่วนใหญ่มีการจัดอาจารย์เข้าสอนโดยการจัดอาจารย์ประจำเข้าสอนส่วนใหญ่พิจารณาจากความสามารถและความถนัดของอาจารย์และจัดโดยประชุมอาจารย์ในแผนกวิชา/อาจารย์ผู้รับผิดชอบการสอนเพื่อแบ่งและมอบหมายงาน สำหรับการจัดอาจารย์พิเศษเข้าสอนส่วนใหญ่พิจารณาจากความรู้ความสามารถของผู้สอนและหัวหน้าแผนกวิชาเป็นผู้จัด

การจัดสื่อการสอน

ฝ่ายวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลทุกแห่ง และแผนกวิชาส่วนใหญ่มีการจัดสื่อการสอน โดยการจัดให้มีสื่อการสอนส่วนใหญ่ ทั้งฝ่ายวิชาการ และแผนกวิชา ใช้การจัดซื้อโดย เงินงบประมาณสำหรับการส่งเสริมให้อาจารย์ใช้สื่อการสอนส่วนใหญ่ทั้งฝ่ายวิชาการและแผนกวิชาให้การส่งเสริมโดยการจัดหาสื่อการสอนให้ตามความต้องการใช้ และฝ่ายวิชาการยังให้การส่งเสริมโดยจัดการให้ระบบบริการใช้สื่อการสอนมีความสะดวกรวดเร็ว และสำหรับการส่งเสริมการจัดทำตำราและ เอกสารประกอบการสอน ส่วนใหญ่ฝ่ายวิชาการส่งเสริมโดยจัดอบรมให้ความรู้แก่อาจารย์ในการจัดทำ และสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์ที่ต้องการใช้ สำหรับแผนกวิชาให้การส่งเสริมโดยจัดให้อาจารย์ในแผนกวิชามีโอกาสและ เวลาที่จะจัดทำ

การจัดทำคู่มือการฝึกภาคปฏิบัติ

แผนกวิชาที่มีการสอนภาคปฏิบัติในคลินิกส่วนใหญ่มีการจัดทำคู่มือการฝึกปฏิบัติโดยหัวหน้าแผนกวิชาและอาจารย์ในแผนกวิชา ร่วมกันจัดทำ เป็นส่วนใหญ่

การประสานงาน

ฝ่ายวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลทุกแห่ง และแผนกวิชาทุกแผนกวิชา มีการประสานงานโดยส่วนใหญ่ ผู้อำนวยการวิทยาลัย/หัวหน้าฝ่ายวิชาการ เป็นผู้ติดต่อประสานงานกับผู้บริหารโรงพยาบาล/ฝ่ายการพยาบาล ร่วมกับการส่งหนังสือราชการในการติดต่อประสานงานกับแหล่งฝึกภาคปฏิบัติ และในระดับปฏิบัติ หัวหน้าแผนกวิชาและอาจารย์นิเทศ ร่วมกันติดต่อประสานงานกับแหล่งฝึก สำหรับการประสานด้านวิชาการภายในวิทยาลัย ฝ่ายวิชาการประสานงานโดยจัดประชุมหัวหน้าแผนกวิชา และแผนกวิชาประสานงานโดยหัวหน้าแผนกวิชา เป็นสื่อกลางในการประสานงาน

การจัดการสอนซ่อม เสริม

แผนกวิชาส่วนใหญ่ มีการจัดการสอนซ่อมเสริม โดยส่วนใหญ่ การจัดการสอนซ่อมเสริมหลังจากที่นักศึกษาสอบไม่ผ่านรายวิชาโดยสอนในหลายรูปแบบ เช่น บรรยายซ้ำ อภิปรายและตอบปัญหา มอบหมายให้นักศึกษาค้นคว้าและทำรายงานเป็นต้น ส่วนการสอบแก้ตัว จัดให้นักศึกษาสอบแก้ตัวตามรายวิชาที่สอบซ่อม เสริมแล้ว

๒.๓ การจัดงาน เกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนการสอน

การควบคุมการจัดการเรียนการสอน

ฝ่ายวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลทุกแห่ง และแผนกวิชาส่วนใหญ่ มีการติดตามควบคุมการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ โดยส่วนใหญ่ ทั้งฝ่ายวิชาการและแผนกวิชา ติดตามควบคุมการจัดการเรียนการสอน โดยการสังเกตการสอนเป็นครั้งคราว และสำหรับการให้ความช่วยเหลือแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนแก่อาจารย์ ฝ่ายวิชาการให้การช่วยเหลือโดยหัวหน้าฝ่ายวิชาการประชุมร่วมกับหัวหน้าแผนกวิชาต่าง ๆ เพื่อร่วมกันหาแนวทางแก้ปัญหา และแผนกวิชาให้การช่วยเหลือโดย หัวหน้าแผนกวิชาและอาจารย์ที่ประสบปัญหาร่วมกันพิจารณาหาแนวทางแก้ปัญหา

การสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน

ฝ่ายวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลทุกแห่ง และแผนกวิชาส่วนใหญ่มีการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน แก่อาจารย์ โดยส่วนใหญ่ ฝ่ายวิชาการให้การสนับสนุนโดยการจัดการอำนวยความสะดวกแก่อาจารย์ในด้านวัสดุ อุปกรณ์ อาคารสถานที่ และยานพาหนะ ซึ่งใช้ในการจัดการเรียนการสอน และแผนกวิชาให้การสนับสนุนโดยการมอบหมายงานด้านการสอน แก่อาจารย์แต่ละคนอย่างเหมาะสมกับความรู้ ความสามารถ ความถนัด และความสนใจ

การพัฒนาการสอนของอาจารย์

ฝ่ายวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลทุกแห่งและแผนกวิชาส่วนใหญ่ มีการพัฒนาการสอนของอาจารย์โดยส่วนใหญ่ การพัฒนาการสอนของอาจารย์ที่บรรจุใหม่ ฝ่ายวิชาการให้การพัฒนาโดยส่งเข้ารับการอบรมหลักสูตรครูคลินิกของกองงานวิทยาลัยพยาบาลและแผนกวิชา ให้การพัฒนาโดยจัดให้ปฏิบัติงานร่วมกับอาจารย์ที่มีประสบการณ์มากกว่า สำหรับการพัฒนาการสอนของอาจารย์ประจำการฝ่ายวิชาการให้การพัฒนาโดยส่งอาจารย์เข้ารับการอบรม/ประชุมวิชาการที่สถาบันต่าง ๆ จัดขึ้นและแผนกวิชาให้การพัฒนาโดยสนับสนุนให้อาจารย์ในแผนกวิชาศึกษาต่อ

2.4 การจัดงาน เกี่ยวกับการวัดและประเมินผล

การกำหนดระเบียบวิธีการปฏิบัติของการวัดและประเมินผลการศึกษา

ฝ่ายวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลทุกแห่ง มีการกำหนดระเบียบวิธีการปฏิบัติของการวัดและประเมินผลการศึกษา โดยส่วนใหญ่หัวหน้าฝ่ายวิชาการและหัวหน้าแผนกวิชาต่าง ๆ ร่วมกันกำหนดโดยใช้ระเบียบการจัดและประเมินผลการศึกษาของกองงานวิทยาลัยพยาบาลเป็นหลักของการกำหนด

การกำหนดตารางสอบ

ฝ่ายวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลทุกแห่ง มีการกำหนดตารางสอบปลายภาคการศึกษา โดยส่วนใหญ่หัวหน้าฝ่ายวิชาการกำหนดตารางสอบของทุกชั้นปี

การมอบหมายงานด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา

ฝ่ายวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลทุกแห่ง และแผนกวิชาทุกแผนกวิชา มีการมอบหมายงานด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา โดยส่วนใหญ่การจัดอาจารย์คุมสอบในการสอบปลายภาคการศึกษา ฝ่ายวิชาการจัดโดยกำหนดและประกาศเป็นคำสั่งของวิทยาลัยสำหรับแต่ละภาค/ปีการศึกษา สำหรับการมอบหมายงานในการรวบรวมคะแนนและจัดทำรายงานผลการสอบของแผนกวิชา มีการมอบหมายโดยจัดประชุมอาจารย์ในแผนกวิชา เพื่อแบ่งและมอบหมายงาน แต่สำหรับวิชาที่มีอาจารย์ทั้งรายวิชา อาจารย์ผู้สอนจะรับผิดชอบรวบรวมคะแนนและรายงานผลการสอบของวิชาที่ตนเองสอนด้วย ส่วนการมอบหมายงานในการรวมคะแนนและจัดทำรายงานผลการศึกษาของนักศึกษาของฝ่ายวิชาการมีการมอบหมาย โดยกำหนดให้ประจำชั้น

ร่วมจัดทำกับอาจารย์ประจำแผนกวิจัยและประเมินผลการศึกษา และสำหรับการตัดสินผลการสอบเลื่อนชั้นของนักศึกษาที่ผลการสอบมีปัญหาของฝ่ายวิชาการมีผู้ร่วมตัดสินได้แก่ผู้อำนวยการวิทยาลัย หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าแผนกวิชาของวิชาที่มีปัญหา และมีคณะกรรมการบริหารวิทยาลัย ร่วมกันพิจารณาตัดสินในขั้นสุดท้าย

การรวบรวมจัดเก็บข้อสอบ

การรวบรวมจัดเก็บข้อสอบส่วนใหญ่ แผนกวิชาแต่ละแผนกวิชาจัดเก็บไว้เอง ส่วนการจัดทำข้อสอบมาตรฐานของแผนกวิชา เพื่อการรวบรวมจัดเก็บ ส่วนใหญ่ไม่มีการจัดทำ และสำหรับแผนกวิชาที่มีการจัดทำ ส่วนใหญ่อาจารย์ผู้สอนแต่ละคนจัดทำข้อสอบมาตรฐานในขอบเขตเนื้อหาวิชาที่รับผิดชอบสอน

การประเมินผลการปฏิบัติงานด้านวิชาการ

ฝ่ายวิชาการของวิทยาลัยทุกแห่ง และแผนกวิชาส่วนใหญ่ มีการประเมินผลการปฏิบัติงานด้านวิชาการ โดยส่วนใหญ่ แผนกวิชาประเมินผลโดย พิจารณาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา และฝ่ายวิชาการประเมินผลโดยจัดประชุมหัวหน้าแผนกวิชา เพื่อประเมินผลการปฏิบัติงานเป็นระยะ ๆ

3. ปัญหาในการจัดงานด้านวิชาการของฝ่ายวิชาการวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกองงานวิทยาลัยพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข

3.1 ปัญหาการจัดงานเกี่ยวกับแผนการปฏิบัติงานด้านวิชาการ

การจัดงานเกี่ยวกับแผนการปฏิบัติงานด้านวิชาการ

ฝ่ายวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลส่วนใหญ่ มีปัญหาในการกำหนดนโยบาย และจัดทำแผนงาน/โครงการ/แผนปฏิบัติงาน/ปฏิทินการศึกษา แต่ไม่มีปัญหาในการแจ้งนโยบาย และแผนงาน โดยปัญหาในการกำหนดนโยบาย และจัดทำแผนงาน/โครงการ/แผนปฏิบัติงาน/ปฏิทินการศึกษา ส่วนใหญ่ได้แก่ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการนำนโยบายไปจัดทำเป็นแผน และปัญหาในการแจ้งนโยบายและแผนงาน ของฝ่ายวิชาการบางแห่งได้แก่ อาจารย์บางคนต้องไปนิเทศนักศึกษาในแหล่งฝึกที่อยู่ไกลและไม่ได้กลับ เข้ามาในวิทยาลัย เป็น เวลานาน

ทำให้ไม่ได้รับทราบข้อมูลโดยทั่วถึงกัน สำหรับแผนกวิชาส่วนใหญ่มีปัญหาในการจัดทำแผนงาน
โครงการ/แผนปฏิบัติงาน โดยปัญหาส่วนใหญ่ได้แก่ ไม่มีโอกาส/มีโอกาสน้อยในการจัดทำ
ตามความเห็นชอบของแผนกวิชา

3.2 ปัญหาการจัดงาน เกี่ยวกับหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

การกำหนดโปรแกรมการศึกษา

ฝ่ายวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลส่วนใหญ่ มีปัญหาในการกำหนด
โปรแกรมการศึกษาตลอดหลักสูตรของแต่ละหลักสูตร และแผนการศึกษาประจำปีการศึกษา
(แผนแม่บท) โดยปัญหาส่วนใหญ่ ได้แก่ อาจารย์ประจำแต่ละแผนกวิชามีจำนวนจำกัด

การจัดตารางการเรียนการสอน

ฝ่ายวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลทุกแห่ง มีปัญหาในการจัดตารางสอน
โดยปัญหาส่วนใหญ่ได้แก่ อาจารย์บางคนต้องสอนหลายวิชาและหลายระดับชั้น สำหรับการจัด
ตารางฝึกภาคปฏิบัติของนักศึกษา ทั้งฝ่ายวิชาการและแผนกวิชาส่วนใหญ่ มีปัญหาในการจัด
โดยปัญหาส่วนใหญ่ทั้งของฝ่ายวิชาการและแผนกวิชาได้แก่ ยานพาหนะสำหรับการเดินทางของ
นักศึกษาและอาจารย์นี้เทศมีจำนวนไม่เพียงพอ

การจัดทำประมวลการสอนรายวิชา

แผนกวิชาส่วนใหญ่มีปัญหาในการจัดทำประมวลการสอนรายวิชา
โดยปัญหาส่วนใหญ่ได้แก่ ประมวลการสอนรายวิชาจากกองงานวิทยาลัยพยาบาล บางส่วน
ซ้ำซ้อนกับประมวลการสอนรายวิชาในแผนกวิชาอื่น

การจัดทำบันทึกการสอน

แผนกวิชาส่วนใหญ่มีปัญหาในการจัดทำบันทึกการสอนทั้งบันทึกการสอน
ภาคทฤษฎีและบันทึกการสอนภาคปฏิบัติ โดยปัญหาในการจัดทำบันทึกการสอนภาคทฤษฎีส่วนใหญ่
ได้แก่อาจารย์มีเวลาน้อยสำหรับการจัดทำบันทึกการสอน และปัญหาในการจัดทำบันทึกการสอน
ภาคปฏิบัติส่วนใหญ่ได้แก่ อาจารย์ไม่มีเวลาสำหรับการจัดทำ

การจัดอาจารย์เข้าสอน

ฝ่ายวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลทุกแห่งมีปัญหาในการจัดอาจารย์ประจำเข้าสอน โดยปัญหาส่วนใหญ่ได้แก่ จำนวนอาจารย์ไม่เพียงพอกับความต้องการของแต่ละแผนกวิชา และสำหรับแผนกวิชาส่วนใหญ่มีปัญหาในการจัดอาจารย์ประจำเข้าสอน ซึ่งปัญหาส่วนใหญ่ได้แก่ อาจารย์นิเทศต้องรับผิดชอบนิเทศนักศึกษามากกว่า 1 : 8 ส่วนการจัดอาจารย์พิเศษเข้าสอน ฝ่ายวิชาการส่วนใหญ่มีปัญหาในการจัด แต่แผนกวิชาส่วนใหญ่ไม่มีปัญหา โดยทั้งฝ่ายวิชาการและแผนกวิชาบางแผนกวิชามีปัญหาในการจัดอาจารย์พิเศษเข้าสอนส่วนใหญ่ คือ ขาดอาจารย์ที่มีความรู้ความสามารถตามที่ต้องการ

การจัดสื่อการสอน

ฝ่ายวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลทุกแห่งมีปัญหาในการจัดให้มีสื่อการสอน โดยปัญหาส่วนใหญ่ได้แก่ งบประมาณในการจัดซื้อ และผลิตสื่อการสอนมีไม่เพียงพอ และสำหรับแผนกวิชา ส่วนใหญ่มีปัญหาในการจัดให้มีสื่อการสอน โดยปัญหาส่วนใหญ่ได้แก่ อาจารย์มีภาระการสอนมากทำให้ไม่มีเวลาในการผลิตสื่อการสอน ส่วนการส่งเสริมให้อาจารย์ใช้สื่อการสอนทั้งฝ่ายวิชาการและแผนกวิชา ส่วนใหญ่มีปัญหาในการให้การส่งเสริม โดยปัญหาส่วนใหญ่ของฝ่ายวิชาการ ได้แก่ ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานด้านบริการใช้สื่อการสอน และปัญหาส่วนใหญ่ของแผนกวิชา ได้แก่ ประเภท/จำนวน สื่อการสอนที่อาจารย์ต้องการใช้มีไม่เพียงพอ ส่วนการส่งเสริมการจัดทำตำรา และเอกสารประกอบการสอน ซึ่งทั้งฝ่ายวิชาการและแผนกวิชามีปัญหาส่วนใหญ่ในลักษณะด้วยกันคือ อาจารย์มีภาระการสอนมากทำให้ไม่มีเวลาในการจัดทำ

การจัดทำคู่มือภาคปฏิบัติ

แผนกวิชาส่วนใหญ่มีปัญหาในการจัดทำคู่มือภาคปฏิบัติ โดยปัญหาส่วนใหญ่ได้แก่ อาจารย์มีภาระการสอนมากทำให้ไม่สามารถจัดทำคู่มือให้ครบถ้วนตามที่ต้องการใช้ได้

การประสานงาน

ฝ่ายวิชาการของวิทยาลัยพยาบาล และแผนกวิชาส่วนใหญ่ ไม่มีปัญหาในการประสานงาน ทั้งการประสานกับแหล่งฝึกภาคปฏิบัติ และการประสานงานภายในวิทยาลัย ส่วนฝ่ายวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลบางแห่ง และแผนกวิชา บางแผนกวิชามีปัญหาในการประสานงาน โดยส่วนใหญ่ ปัญหาในการประสานงานกับแหล่งฝึกภาคปฏิบัติ ของฝ่ายวิชาการ ได้แก่ การติดต่อประสานงานโดยทางราชการมีความล่าช้ากว่าที่ควรจะเป็น และปัญหาในการประสานงานกับแหล่งฝึกภาคปฏิบัติ ของแผนกวิชา ได้แก่ ฝ่ายวิชาการขาดการวางแผน ร่วมกันระหว่างแผนกวิชาต่าง ๆ ก่อนการติดต่อประสานงาน ส่วนปัญหาการประสานงานในการปฏิบัติงานภายในวิทยาลัยของฝ่ายวิชาการ ได้แก่ อาจารย์มีภาระการสอนมาก ทำให้จัดประชุมระหว่างแผนกวิชาต่าง ๆ ได้น้อย และปัญหาการประสานงานในการปฏิบัติงาน ภายในวิทยาลัยของแผนกวิชา ได้แก่ อาจารย์มีภาระการสอนมาก ทำให้จัดประชุมอาจารย์ในแผนกวิชาได้น้อย

การจัดการสอนซ่อมเสริม

แผนกวิชาส่วนใหญ่มีปัญหาในการจัดการสอนซ่อมเสริม โดยปัญหาส่วนใหญ่ ได้แก่ โปรแกรมการเรียนจำกัดมากทำให้นักศึกษาไม่มีเวลาเรียนซ่อมเสริม

3.3 ปัญหาในการจัดงานเกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนการสอน

การควบคุมการจัดการเรียนการสอน

ฝ่ายวิชาการของวิทยาลัยพยาบาล และแผนกวิชา ส่วนใหญ่ มีปัญหาในการควบคุมและให้การช่วยเหลือแก้ปัญหาในการจัดการเรียนการสอน โดยปัญหาส่วนใหญ่ทั้งของฝ่ายวิชาการและแผนกวิชา ได้แก่ ผู้ติดตามช่วยเหลือมีงานประจำที่มากอยู่แล้ว

การสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน

ฝ่ายวิชาการของวิทยาลัยพยาบาล และแผนกวิชาส่วนใหญ่ มีปัญหาในการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน โดยปัญหาส่วนใหญ่ของฝ่ายวิชาการ ได้แก่ ขาดงบประมาณที่จะใช้ในการจัดกิจกรรม หรือจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ที่ช่วยสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน และสำหรับของแผนกวิชา ได้แก่ หัวหน้าแผนกวิชามีภาระกิจด้านต่าง ๆ มาก ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติภาระสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ในแผนกได้เต็มที่

การพัฒนาการสอนของอาจารย์

ฝ่ายวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลและแผนกวิชา ส่วนใหญ่มีปัญหาในการพัฒนาการสอนของอาจารย์ ทั้งการพัฒนาการสอนของอาจารย์ที่บรรจุใหม่ และอาจารย์ประจำการ โดยส่วนใหญ่ ปัญหาในการพัฒนาการสอนของอาจารย์บรรจุใหม่ทั้งของฝ่ายวิชาการ และแผนกวิชา ได้แก่ ขาดแคลนอาจารย์ อาจารย์ใหม่ จึงได้รับมอบหมายภาระการสอนทันที เมื่อเข้าปฏิบัติงาน ส่วนปัญหาในการพัฒนาการสอนของอาจารย์ประจำการของฝ่ายวิชาการ ได้แก่ อาจารย์ไม่มีช่วงเวลาที่ว่างจากการสอนพร้อมกัน ทำให้จัดการอบรม สัมมนา /ประชุม เชิงปฏิบัติการ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ให้แก่อาจารย์ได้น้อย และปัญหาในการพัฒนาการสอนของอาจารย์ประจำการของแผนกวิชา ได้แก่ อาจารย์มีภาระการสอนมาก ทำให้ไม่สามารถจัดกิจกรรมพัฒนาอาจารย์ได้เท่าที่ควร

3.4 ปัญหาในการจัดงาน เกี่ยวกับการวัดและประเมินผล

การกำหนดระเบียบวิธีการปฏิบัติของการวัดและประเมินผลการศึกษา

ฝ่ายวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาในการกำหนดระเบียบวิธีการปฏิบัติของการวัดและประเมินผลการศึกษา สำหรับฝ่ายวิชาการบางแห่งที่มีปัญหา ปัญหาส่วนใหญ่ ได้แก่ ขาดบุคลากร ที่มีความรู้ความสามารถในการกำหนดระเบียบวิธีการปฏิบัติที่เหมาะสมกับการปฏิบัติจริง และระเบียบการวัดและประเมินผลของกองงานวิทยาลัยพยาบาลบางส่วน ไม่เหมาะสมกับการนำมาปฏิบัติ

การกำหนดตารางสอน

ฝ่ายวิชาการของวิทยาลัยพยาบาล ส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาในการกำหนดตารางสอน สำหรับฝ่ายวิชาการ บางแห่งซึ่งมีปัญหา ปัญหาส่วนใหญ่ได้แก่ สถานที่สำหรับจัดเป็นห้องสอบมีไม่เพียงพอ

การมอบหมายงานด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา

ฝ่ายวิชาการของวิทยาลัยพยาบาล ส่วนใหญ่มีปัญหาในการมอบหมายงานด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา โดยปัญหาส่วนใหญ่ ได้แก่ อาจารย์มีภาระการสอน และหน้าที่พิเศษอื่น ๆ มาก ทำให้ปฏิบัติงานด้านนี้ล่าช้า แต่แผนกวิชา ส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาในการมอบหมายงานด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา สำหรับบางแผนกวิชาที่มีปัญหา ปัญหาส่วนใหญ่ได้แก่ อาจารย์ในแผนกวิชาที่มีจำนวนจำกัด ทำให้การแบ่งขอบเขตงานของอาจารย์แต่ละคนในแผนกวิชาไม่สามารถ

แบ่งได้อย่างชัดเจน ส่วนการตัดสินผลการสอบเลื่อนชั้นของนักศึกษาที่ผลการสอบมีปัญหา ส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาในการปฏิบัติ สำหรับฝ่ายวิชาการบางแห่งซึ่งมีปัญหา ปัญหาส่วนใหญ่ ได้แก่ คณะผู้ตัดสินไม่สามารถตัดสินไม่สามารถตัดสินได้อย่างอิสระ เนื่องจากอิทธิพลจากภายนอกวิทยาลัย

การรวบรวมจัดเก็บข้อสอบ

ฝ่ายวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลทุกแห่ง มีปัญหาในการรวบรวมจัดเก็บข้อสอบ โดยปัญหาส่วนใหญ่ได้แก่ ขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถในการจัดทำข้อสอบมาตรฐาน และคลังข้อสอบ สำหรับแผนกวิชาส่วนใหญ่มีปัญหาในการจัดทำข้อสอบมาตรฐาน โดยปัญหาส่วนใหญ่ได้แก่ อาจารย์มีภาระการสอนมากทำให้ไม่สามารถจัดทำข้อสอบมาตรฐานได้อย่างสมบูรณ์

การประเมินผลการปฏิบัติงานด้านวิชาการ

ฝ่ายวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลและแผนกวิชาส่วนใหญ่ มีปัญหาในการประเมินผลการปฏิบัติงานด้านวิชาการ โดยปัญหาส่วนใหญ่ของฝ่ายวิชาการได้แก่ ผู้บริหารมีงานด้านต่าง ๆ มากทำให้ไม่สามารถทำการประเมินผลการปฏิบัติงานได้อย่างสม่ำเสมอ ต่อเนื่อง และสำหรับของแผนกวิชาได้แก่ ขาดบุคลากรที่สามารถให้การช่วยเหลือในการประเมินผลการปฏิบัติงาน

อภิปรายผลการวิจัยและขอเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับการจัดงานด้านวิชาการของฝ่ายวิชาการ วิทยาลัยพยาบาลสังกัดกองงานวิทยาลัยพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข มีข้อค้นพบที่ผู้วิจัย เห็นว่า น่าสนใจ สมควรนำมาอภิปรายและเสนอแนะ ดังนี้

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1 ผู้บริหาร ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ มีอายุมากกว่า 50 ปี ปฏิบัติงานในตำแหน่งมาต่ำกว่า 5 ปี และมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท จากข้อมูลดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่มีคุณสมบัติทางด้านวุฒิการศึกษาตามข้อบังคับของสภาการพยาบาล (สภาการพยาบาล, 2529) ซึ่งกำหนดได้ว่าผู้บริหารสถาบันการศึกษาต้องเป็นพยาบาล ที่มีวุฒิไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาโท แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาในรายละเอียดจะพบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทในการวิจัยครั้งนี้ มีจำนวนเพียงร้อยละ 52.63 ฉะนั้น ผู้บริหารอีกจำนวนร้อยละ 47.37 จึงขาดคุณสมบัติตามข้อบังคับของสภาการพยาบาล ซึ่งสภาพเช่นนี้ย่อมส่งผลถึงการรับรองสถาบันการศึกษาของสภาการพยาบาล

1.2 หัวหน้าแผนกวิชา ผลการวิจัยพบว่า หัวหน้าแผนกวิชาส่วนใหญ่ มีอายุระหว่าง 30 - 35 ปี ปฏิบัติงานในตำแหน่ง ระหว่าง 5 - 10 ปี และมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี จากข้อมูลดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า หัวหน้าแผนกวิชาส่วนใหญ่มีคุณสมบัติของอาจารย์ตามข้อบังคับของสภาการพยาบาล (สภาการพยาบาล, 2529) ซึ่งกำหนดคุณสมบัติขั้นต่ำของอาจารย์ไว้ว่า ต้องเป็นผู้มีวุฒิปริญญาตรี หรือเทียบเท่าทางการพยาบาล หรือการพยาบาลและการผดุงครรภ์ หรือวุฒิปริญญาอื่น และต้องมีประสบการณ์เกี่ยวกับวิชาที่จะสอนมาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปี

2. การจัดและปัญหาในการจัดงานด้านวิชาการ

2.1 งานเกี่ยวกับแผนการปฏิบัติงานด้านวิชาการ

การศึกษาการจัดงานเกี่ยวกับแผนการปฏิบัติงานด้านวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย การกำหนดนโยบาย การจัดทำแผนงาน/โครงการและแผนปฏิบัติงาน ซึ่งรวมทั้งปฏิทินการศึกษาด้วย ผลการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่การกำหนดนโยบายการปฏิบัติงานด้านวิชาการของฝ่ายวิชาการของวิทยาลัยพยาบาล มีการกำหนดนโยบาย โดยผู้อำนวยการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าแผนกวิชา ร่วมกันกำหนด โดยรับนโยบายจากกองงานวิทยาลัยพยาบาล และคณะกรรมการบริหารวิทยาลัย ร่วมกันพิจารณาในขั้นสุดท้าย สำหรับนโยบายของกองงานวิทยาลัยพยาบาล ซึ่งวิทยาลัยพยาบาลต่าง ๆ รับไปนั้น เป็นนโยบายที่กำหนดตามนโยบายและเป้าหมายของการผลิตบุคลากรทางการพยาบาลตามแผนพัฒนาการสาธารณสุข (กองงานวิทยาลัยพยาบาล, ม.ป.ป.) ส่วนในการจัดทำแผน ผลการวิจัยพบว่า ทุกระดับของการจัดทำแผนดังกล่าวข้างต้น ส่วนใหญ่หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าแผนกวิชา ร่วมกันจัดทำในระดับฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าแผนกวิชา และอาจารย์ในแผนกวิชา ร่วมกันจัดทำในระดับแผนกวิชา ทั้งนี้เป็นเพราะว่า งานด้านวิชาการเป็นงานที่มีขอบเขตกว้างขวาง และมีความสำคัญมากต่อสถาบันการศึกษา การจัดทำแผนงานด้านวิชาการในระดับต่าง ๆ จึงต้องเป็นการร่วมกันจัดทำของผู้บริหาร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในระดับ

ปฏิบัติด้วย ซึ่งสอดคล้องกับข้อควรปฏิบัติในการจัดทำแผนงานด้านวิชาการ ที่ กิติมา ประติติติก (2532) ได้เสนอไว้ว่า ในการจัดทำแผนงานวิชาการ ผู้บริหาร ควรให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกันวางแผนงานทางวิชาการ เช่น ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวด ตลอดถึงครูผู้สอน เพื่อแผนงานจะได้เป็นแผนที่มีความคิดกว้างขวาง

ส่วนปัญหาในการจัดงาน เกี่ยวกับแผนการปฏิบัติงานด้านวิชาการ ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาที่สำคัญ คือ ฝ่ายวิชาการขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ ในการนำนโยบายไปจัดทำเป็นแผน และแผนกวิชาไม่มีโอกาสหรือมีโอกาสน้อยในการจัดทำตามความเห็นชอบของแผนกวิชา ส่งผลให้แผนงานด้านวิชาการที่จัดทำขึ้นไม่สอดคล้องกับสภาพของการปฏิบัติจริง ดังผลการวิจัยของ นุชมา สมร้าง (2529) ซึ่งพบปัญหาในการวางแผนการนิเทศการฝึกภาคปฏิบัติของนักศึกษาพยาบาลในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกองงาน วิทยาลัยพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข คือ นโยบายกับการวางแผนไม่สอดคล้องกับสภาพการปฏิบัติ ตามที่ อุทัย บุญประเสริฐ (2532) กล่าวถึง การจัดทำแผนไว้ว่า การจัดทำแผนเป็นส่วนหนึ่งของการวางแผน ซึ่งมีการพิจารณากำหนดสิ่งที่จะต้องปฏิบัติจัดทำในอนาคต เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของการทำงาน ด้วยวิธีการที่รอบคอบ เป็นระบบระเบียบ ด้วยวิธีการที่มีประสิทธิภาพ ดังนั้น ถ้าการวางแผนเป็นไปด้วยดี มีประสิทธิภาพ มีแผนงานที่ดีตั้งแต่ต้น การปฏิบัติตามแผน จะช่วยทำให้เกิดประหยัดทั้งกำลังคน เงิน เวลา และทรัพยากรอื่น ๆ ช่วยให้การดำเนินงานมีทิศทางที่แน่นอน ดำเนินได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพสูง ฉะนั้นการที่ฝ่ายวิชาการของวิทยาลัยพยาบาล ส่วนใหญ่ประสบปัญหาในการจัดงานเกี่ยวกับแผนการปฏิบัติงานด้านวิชาการดังกล่าว ย่อมทำให้การจัดงานในด้านอื่น ๆ ประสบปัญหาไปด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสภาพการดำเนินงานของวิทยาลัยพยาบาลต่าง ๆ ที่มีกำลังคน เงิน และทรัพยากรอื่น ๆ จำกัดอย่างมาก เพราะ การเร่งผลิตบุคลากรทางการพยาบาลให้ได้ตามเป้าหมายของแผนพัฒนาการสาธารณสุข จนทำให้อัตราส่วนของอาจารย์ : นักศึกษาเป็นประมาณ 1 : 13 ถึง 1 : 20 ซึ่งปกติควรเป็น 1 : 4 ถึง 1 : 8 (กองงานวิทยาลัยพยาบาล, 2533) จากสภาพปัญหาดังกล่าว ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า เป็นต้นเหตุสำคัญของปัญหาในการดำเนินงานขั้นต่อ ๆ ไปด้วย จึงควรได้รับการแก้ไขด้วยการพัฒนาความรู้ และทักษะในการวางแผนให้กับผู้บริหาร และอาจารย์ในวิทยาลัยพยาบาล โดยวิทยาลัยพยาบาลจะดำเนินการพัฒนาเอง หรือ กองงานวิทยาลัยพยาบาล ซึ่งมีฝ่ายแผนงานและโครงการ และฝ่ายวิชาการที่สามารถร่วมมือกัน

ช่วยเหลือให้การพัฒนาทำได้ แต่จะเป็นหน่วยงานใดก็ตาม ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ประเด็นสำคัญของการพัฒนาความรู้และทักษะในการวางแผนให้แก่ผู้บริหารและอาจารย์ ได้แก่ จัดกิจกรรมของการพัฒนานั้น ควรเป็นการเสริมสร้าง ให้ผู้บริหารและอาจารย์ได้รับทั้งความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดีต่อการวางแผน ซึ่งอาจใช้การประชุม เชิงปฏิบัติการที่ต่อเนื่อง และมีการติดตาม การนำไปปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ จนกระทั่งผู้บริหาร และอาจารย์ ปฏิบัติงานด้านการวางแผนได้เป็นส่วนหนึ่งของงานประจำ จึงจะถือได้ว่าสามารถแก้ปัญหา เกี่ยวกับการวางแผนดังกล่าวข้างต้นได้อย่างจริงจัง

2.2 งานเกี่ยวกับหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

การกำหนดโปรแกรมการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า การกำหนดแผนการศึกษาประจำปี (แผนแม่บท) ส่วนใหญ่ หัวหน้าฝ่ายวิชาการและหัวหน้าแผนกวิชาร่วมกันกำหนด และการกำหนดโปรแกรมการศึกษาตลอดหลักสูตรของแต่ละหลักสูตร ส่วนใหญ่ หัวหน้าฝ่ายวิชาการและหัวหน้าแผนกวิชาร่วมกันกำหนด ซึ่งการกำหนดโปรแกรมการศึกษาตลอดหลักสูตร กำหนดตามข้อกำหนดของกองงานวิทยาลัยพยาบาล แต่เปลี่ยนแปลงลำดับวิชาบางรายวิชา และคณะกรรมการบริหารวิทยาลัยร่วมกันพิจารณาในขั้นสุดท้าย จากการที่วิทยาลัยพยาบาล จำนวน 21 แห่ง ซึ่งเป็นกลุ่มประชากรของการวิจัยครั้งนี้ ตั้งกระจายอยู่ทั่วไปตามภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศ ทำให้ทรัพยากรด้านต่าง ๆ ที่จะนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน มีความแตกต่างกันไปด้วย ซึ่งทรัพยากรดังกล่าว นั้นได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิในสถาบันอุดมศึกษาอื่น ที่เปิดสอนสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับวิชาที่วิทยาลัยพยาบาล จัดสอน หรือโรงพยาบาล สถานบริการสุขภาพ และชุมชนต่าง ๆ ที่เอื้ออำนวยต่อการฝึกภาคปฏิบัติของนักศึกษา ทั้งนี้ว่าเป็นสิ่งสำคัญที่มีความเกี่ยวข้องกับการจัดโปรแกรมการศึกษา ดังที่ กิติมา ปรีดีติลล (2532) กล่าวว่า วิธีการจัด แผนหรือโปรแกรมการเรียนในทางปฏิบัติ โรงเรียนมักจัดโดยคำนึงถึง ความสนใจ และความสามารถของผู้เขียน ควบคู่กับคำนึงถึงทรัพยากรที่มีอยู่ ได้แก่ ครู, เครื่องมือ และอุปกรณ์ และติดตามความเห็นชอบของโรงเรียนและคณะครู

ส่วนปัญหาในการกำหนดโปรแกรมการศึกษา ผลการวิจัยพบปัญหาที่สำคัญ คือ อาจารย์ประจำแต่ละแผนกวิชามีจำนวนจำกัด ซึ่งสอดคล้องกับรายงานผลการนิเทศวิทยาลัยพยาบาล (กองงานวิทยาลัยพยาบาล, 2533) ที่พบว่า ปัญหาสำคัญที่จัด เป็นอันดับแรกของด้านบริหาร ในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกองงานวิทยาลัยพยาบาล คือ การขาดอัตรากำลังอาจารย์ และเจ้าหน้าที่ฝ่ายอื่น ๆ ด้วย และสำหรับวิทยาลัยพยาบาลบางแห่งที่ขาดแหล่งทรัพยากรบุคคลที่จะขอความร่วมมือในการจัด เป็นอาจารย์พิเศษ ก็จะทำให้การจัดโปรแกรมการศึกษา มีความยากลำบากมากขึ้น ฉะนั้น เพื่อให้การจัดโปรแกรมการศึกษาเป็นไปตามจุดหมายของหลักสูตร กองงาน

วิทยาลัยพยาบาล ควรจะทบทวนนโยบายและเป้าหมายการผลิตบุคลากรทางการพยาบาล ให้มีความเหมาะสมกับจำนวนอาจารย์ และทรัพยากรด้านต่าง ๆ ที่มีอยู่ในวิทยาลัย ตามเกณฑ์มาตรฐานที่สภาการพยาบาลกำหนดไว้

การจัดตารางการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่า โดยส่วนใหญ่หัวหน้าฝ่ายวิชาการ เป็นผู้จัดตารางสอน ซึ่งสอดคล้องกับ กิติมา ปรีดีดิลก (2532) ที่กล่าวถึงการจัดตารางสอนว่า ผู้บริหารหรือผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ ควรเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดตารางสอน โดยกิจกรรมที่กำหนดไว้ในตารางสอนนั้นต้องมีความสัมพันธ์กับ เวลา หลักสูตร และพัฒนาการของผู้เขียน สำหรับการจัดทำตารางฝึกภาคปฏิบัติของนักศึกษานั้น หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าแผนกวิชาร่วมกันจัดทำตารางฝึกภาคปฏิบัติของนักศึกษา ของฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าแผนกวิชา และอาจารย์ในแผนกวิชา ร่วมกันจัดทำตารางฝึกภาคปฏิบัติของนักศึกษาของแผนกวิชา ทั้งนี้ เนื่องจากการเรียนภาคปฏิบัติมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการศึกษาวิชาชีพพยาบาล เพราะเป็นการฝึกฝนการนำความรู้ทางทฤษฎีมาใช้ปฏิบัติกับผู้ป่วย ทำให้เกิดความเข้าใจในการแก้ปัญหา สามารถให้การพยาบาลที่สนองความต้องการของผู้ป่วยได้ทุก ๆ ด้าน ดังที่ องค์การอนามัยโลก กล่าวว่า ในขณะที่นักศึกษาพยาบาลใช้เวลาศึกษาภาคปฏิบัติบนหอผู้ป่วยนั้น จะเป็นเครื่องชี้ให้เห็นความสำเร็จของวัตถุประสงค์ของการศึกษาในวิทยาลัยพยาบาล และจะใช้เป็นเครื่องมือในการพิจารณาคุณค่าของโปรแกรมการศึกษา (World Health Organization, 1966) ฉะนั้น การจัดตารางฝึกภาคปฏิบัติให้แก่นักศึกษา จึงเป็นหน้าที่สำคัญทั้งของอาจารย์ผู้สอน ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบจัดการเรียนการสอนให้นักศึกษารรดูตามจุดประสงค์การเรียนรู้ในแต่ละแหล่งฝึก และผู้บริหารซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบพิจารณาจัดการเรียนการสอนในภาพรวมของนักศึกษา แต่ละหลักสูตร รวมทั้งเป็นผู้รับผิดชอบในการประสานงาน และอำนวยความสะดวกแก่อาจารย์ผู้สอนด้วย

ส่วนปัญหาในการจัดตารางการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบปัญหาที่สำคัญของการจัดตารางสอนคือ อาจารย์บางคนต้องสอนหลายวิชา และหลายระดับชั้น ทั้งนี้เป็นเพราะวิทยาลัยพยาบาลแต่ละแห่ง ต้องดำเนินการจัดการสอนแก่นักศึกษาในหลักสูตรต่าง ๆ ตั้งแต่ 3 - 6 หลักสูตร (กองงานวิทยาลัยพยาบาล, 2533) ซึ่งในบางหลักสูตรเป็นการศึกษาในระดับเดียวกัน เช่น หลักสูตรพยาบาลและผดุงครรภ์ (ระดับต้น) หลักสูตรพยาบาลและผดุงครรภ์ (เฉพาะกาล) และหลักสูตรพยาบาลศาสตร์และผดุงครรภ์ชั้นปีที่ 1 และ 2 ซึ่งนักศึกษาของทั้ง

3 หลักสูตรนี้ จะเรียนวิชาต่าง ๆ ที่เหมือนกันเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้น อาจารย์ผู้สอนในแต่ละรายวิชา จึงต้องรับผิดชอบการเรียนการสอนของหลายชั้นเรียน และในวิชาที่ต่อเนื่องกันก็จะต้องสอนหลายวิชาด้วย แนวทางแก้ไขปัญหนี้อาจทำได้โดยจัดตารางสอนของวิชาที่นักศึกษาหลายหลักสูตรจะต้องเรียนเหมือนกันให้อาจารย์สอนพร้อมกัน ถ้านักศึกษาในแต่ละหลักสูตรนั้นมีจำนวนไม่มากนัก และมีห้องเรียนที่สามารถใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้ ส่วนปัญหาในการจัดตารางฝึกภาคปฏิบัติ พบปัญหาที่สำคัญคือ ยานพาหนะสำหรับการเดินทางของนักศึกษาและอาจารย์นิเทศ มีจำนวนไม่เพียงพอ ซึ่งสอดคล้องกับรายงานผลการนิเทศวิทยาลัยพยาบาล (กองงานวิทยาลัยพยาบาล, 2533) ที่พบว่า วิทยาลัยพยาบาลส่วนใหญ่มีปัญหาการขาดแคลนปัจจัยที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนทั้งด้านกำลังคน เงิน และวัสดุ อุปกรณ์ รวมทั้งยานพาหนะด้วย สำหรับในส่วนของการขาดแคลนยานพาหนะนี้สืบเนื่องมาจาก กองงานวิทยาลัยพยาบาลได้พัฒนาหลักสูตร และเริ่มใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์ ในปีการศึกษา 2528 (กองงานวิทยาลัยพยาบาล, 2532) โดยมีจุดมุ่งหมาย ที่จะผลิตพยาบาลให้มีความรู้ความสามารถตรงตามความต้องการของกระทรวงสาธารณสุข ที่มีนโยบายมุ่งเน้นการป้องกัน การส่งเสริมสุขภาพ และการดำรงไว้ซึ่งสุขภาพทั้งร่างกายและจิตใจของประชาชน ในการที่จะนำไปสู่คุณภาพชีวิตที่ดี หลักสูตรการศึกษาของกองงานวิทยาลัยพยาบาล จึงเปลี่ยนแปลงไปโดยมีลักษณะเนื้อหาวิชา และการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นปัญหา การวินิจฉัยปัญหาและการแก้ปัญหาสุขภาพของชุมชน เป็นหลัก จากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว มีผลให้การจัดการเรียนการสอนในหมวดวิชาชีพส่วนใหญ่ ต้องจัดประสบการณ์ให้แก่ นักศึกษาในแหล่งฝึกภาคปฏิบัติที่อยู่ในชุมชนต่าง ๆ นอกสถานบริการหรือโรงพยาบาลด้วย ความต้องการใช้ยานพาหนะของแต่ละแผนกวิชาที่เพิ่มขึ้น ทำให้ยานพาหนะที่จะใช้รับ-ส่งนักศึกษาและอาจารย์ไม่เพียงพอ สำหรับแนวทางการแก้ปัญหานี้อาจทำได้โดย จัดการประสานงานระหว่างแผนกวิชาต่าง ๆ เพื่อร่วมกันวางแผนจัดตารางฝึกภาคปฏิบัติในชุมชนของแต่ละแผนกวิชา ซึ่งจะช่วยให้การฝึกภาคปฏิบัติในชุมชนของนักศึกษา เป็นไปตามที่แผนกวิชาต่าง ๆ ต้องการโดยไม่ซ้ำซ้อนกัน และมีการเดินทางน้อยลง

การจัดทำประมวลการสอนรายวิชา ผลการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่ หัวหน้าแผนกวิชา และอาจารย์ในแผนกวิชา ร่วมกันจัดทำ ซึ่งตรงกับ จินตนา ยูนิพันธ์ (2530) กล่าวว่า โดยเหตุที่การสอนวิชาการพยาบาลมักจะเป็นการสอนเป็นทีม ดังนั้น การทำประมวลการสอนรายวิชา

คณาจารย์จึงมักจะร่วมมือกันทำ โดยได้ให้ข้อเสนอแนะว่าเพื่อให้การทำงานในทีมราบรื่น อาจารย์แต่ละคนควรจะพยายามเขียนประมวลการสอนด้วยตนเองก่อนเข้ากลุ่ม เพื่อให้การมีปฏิริยาสัมพันธ์ของคณาจารย์ในกลุ่มเป็นไปอย่างกว้างขวาง เกิดประโยชน์ต่อระบบการเรียนการสอน

ส่วนปัญหาในการจัดทำประมวลการสอน ผลการวิจัยพบปัญหาที่สำคัญคือ ประมวลการสอนรายวิชาจากกองงานวิทยาลัยพยาบาลบางส่วนซ้ำซ้อนกัน ซึ่งสอดคล้องกับรายงานผลการติดตามและประเมินผลหลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์ ที่เน้นชุมชน เพื่อคุณภาพชีวิต ปีการศึกษา 2531 (กองงานวิทยาลัยพยาบาล, 2532) ที่พบว่า ประมวลการสอนรายวิชา บางวิชาซ้ำซ้อนกัน และได้มีมติให้แก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยจำแนกเป็น เนื้อหาวิชาจำเป็น และเนื้อหาวิชาสนับสนุน เพื่อลดความซ้ำซ้อน แต่เนื่องจากปัญหาดังกล่าวนี้ยังกงปรากฏอยู่จึงแสดงว่า การแก้ปัญหายังไม่ประสบผลเท่าที่ควร ฉะนั้นกองงานวิทยาลัยพยาบาล จึงควรจะทบทวน และแก้ไขประมวลการสอนรายวิชาของกองงานวิทยาลัยพยาบาล ให้มีความสมบูรณ์ โดยไม่ซ้ำซ้อน พร้อมทั้งควรมีการติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตรเป็นระยะ ๆ ต่อไปด้วย

การจัดทำบันทึกการสอน ผลการวิจัยพบว่า การจัดทำบันทึกการสอนภาคทฤษฎีส่วนใหญ่ อาจารย์ผู้สอนแต่ละคนกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้/หัวข้อย่อย ของเรื่องที่จะสอนเองตามขอบเขตของเรื่องที่ได้รับมอบหมาย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะแผนกวิชาส่วนใหญ่มีอาจารย์อยู่จำนวนน้อย จึงมีเพียงการแบ่งขอบเขตของเรื่องที่จะสอนแล้วนำไปจัดทำบันทึกการสอนด้วยตนเองทั้งหมด แต่ จินตนา ยูนิพันธ์ (2530) ได้กล่าวถึงการกำหนดเนื้อหาวิชา ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในการจัดทำบันทึกการสอนไว้ว่า การกำหนดเนื้อหาเป็นหน้าที่สำคัญที่จะต้องกระทำอย่างรอบคอบ และเป็นงานร่วมกันของคณาจารย์ เนื้อหาที่คัดเลือกนั้น ควรเป็นความรู้ที่จะต้องเรียน และควรเรียนมีความตรง สำคัญ และสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง และความต้องการของสังคม มีความสมดุลระหว่างความกว้างและความลึกซึ่ง สามารถสนองจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และของรายวิชาอย่างกว้างขวาง สอดคล้องกับวุฒิภาวะ ประสบการณ์ ความต้องการ และความสนใจของผู้เรียนอีกด้วย สำหรับการจัดทำบันทึกการสอน ภาคปฏิบัติ ซึ่งส่วนใหญ่ อาจารย์ในแผนกวิชาาร่วมกันกำหนดหัวข้อเรื่องที่จะสอนให้กับอาจารย์นิเทศ เพื่อจัดทำบันทึกการสอนในแหล่งฝึกแต่ละแห่ง โดยที่ สมคิด รักษาสัตย์ และประนอม โอทกานนท์ (2525) กล่าวไว้ว่า การจัดการเรียนการสอนภาคปฏิบัติเป็นการวางแผนและการกำหนดวิธีการปฏิบัติในขั้นตอนต่าง ๆ เพื่อมุ่งให้ผู้เรียนมีโอกาส

ที่จะนำความรู้ที่ได้ศึกษามาจากทฤษฎีไปใช้ให้เกิดทักษะความสามารถ และช่วยให้มีพัฒนาการใน ด้านความคิด สติปัญญา อันจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถให้การพยาบาลผู้ป่วยได้อย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมกับสามารถปรับตัวให้ทันกับความเจริญก้าวหน้าของวิทยาการและเทคโนโลยีได้อย่าง เหมาะสม ฉะนั้น การจัดทำแผนการสอนซึ่งเป็นบทเรียนที่อาจารย์นิเทศจะจัดให้แก่นักศึกษาจึงต้อง มีการวางแผน และเตรียมการให้เหมาะสมกับสภาพในแหล่งฝึกแต่ละแห่งนั้น การที่อาจารย์ในแผนก วิชาร่วมกันกำหนดหัวข้อ เรื่องที่จะสอนในแหล่งฝึกแต่ละแห่งนั้น จะช่วยให้นักศึกษาได้รับการสอน ในเรื่องต่าง ๆ อย่างครบถ้วน และไม่ซ้ำซ้อนกัน จึงควรปฏิบัติแทนการจัดทำแผนการสอน โดย อาจารย์นิเทศแต่ละคนกำหนดหัวข้อ เรื่อง และจัดทำบันทึกการสอนเอง ซึ่งผลการวิจัยพบว่า มีการ ปฏิบัติมากเป็นอันดับสอง

ส่วนปัญหาในการจัดทำบันทึกการสอน ผลการวิจัยพบปัญหาที่สำคัญคือ อาจารย์มีเวลาน้อยในการจัดทำบันทึกการสอน ทั้งการจัดทำบันทึกการสอนภาคทฤษฎี และภาค ปฏิบัติ ปัญหานี้เป็นปัญหาหนึ่งที่สืบเนื่องมาจากจำนวนอาจารย์ในแผนกวิชาต่าง ๆ มีน้อย การมี ภาระการสอนมากทำให้อาจารย์มีเวลาน้อย สำหรับการจัดเตรียมการสอน โดยเฉพาะการจัดทำ บันทึกการสอนภาคปฏิบัติ ซึ่งมักพบปัญหามากกว่าการจัดทำบันทึกการสอนภาคทฤษฎี (สมคิด รักษาสดัย และประนอม โอทกานนท์, 2525) เนื่องจาก เหตุการณ์ในตีผู้ป่วย หรือแหล่งฝึก และ/หรือ สภาพของผู้ป่วย ซึ่งส่วนใหญ่อาจารย์ผู้ทำบันทึกการสอนจะต้องศึกษาล่วงหน้าเพื่อใช้ประกอบการสอน อาจมีการเปลี่ยนแปลงไปได้ตลอดเวลา ประกอบกับการมีภาระการสอนและการนิเทศมาก ทำให้อาจารย์ให้ความสำคัญและใช้เวลาในการจัดทำบันทึกการสอนน้อยไปด้วย ดังนั้น แนวทางหนึ่งที่ อาจช่วยให้การจัดทำบันทึกการสอนมีความถูกต้องสมบูรณ์ หัวหน้าแผนกวิชา จึงควรดำเนินการแบ่ง และมอบหมายงานแก่อาจารย์ในแผนกวิชาล่วงหน้า โดยที่อาจารย์มีเวลามากพอสมควรสำหรับการ จัดทำบันทึกการสอน และสำหรับอาจารย์ผู้สอนในการจัดทำบันทึกการสอนภาคปฏิบัติควรจัดทำให้มี ลักษณะยืดหยุ่น และปรับการสอนไปตามสถานการณ์ได้ง่าย แต่ยังคงให้ความรู้แก่นักศึกษาตาม จุดประสงค์การเรียนรู้ที่อาจารย์ต้องการ รวมทั้งควรมีการประสานงานกับ เจ้าหน้าที่ในแหล่งฝึก ภาคปฏิบัติให้ทราบถึงกิจกรรมต่าง ๆ ที่อาจารย์นิเทศ จะขอความร่วมมือ เพื่อความสะดวกในการ จัดการเรียนการสอนภาคปฏิบัติในแหล่งฝึกนั้น ๆ ด้วย

การจัดอาจารย์เข้าสอน ผลการวิจัยพบว่า การจัดอาจารย์ประจำเข้าสอน ส่วนใหญ่พิจารณาจากความสามารถ และความถนัดของอาจารย์ และจัดโดย ประชุมอาจารย์เพื่อ แบ่งและมอบหมายงาน ส่วนการจัดอาจารย์พิเศษเข้าสอนส่วนใหญ่พิจารณาจากความรู้ความสามารถ และหัวหน้าแผนกวิชาเป็นผู้จัด ซึ่งสอดคล้องกับการจัดอาจารย์เข้าสอนโดยทั่วไป ตามที่ กิติมา ปรีดีดีลิก (2532) กล่าวว่า ผู้บริหารควรใช้บุคลากรอย่างเหมาะสมกับความรู้ความสามารถ ความสนใจ ความถนัด และประสบการณ์ และสำหรับการจัดอาจารย์ประจำเข้าสอนโดยการประชุม เพื่อแบ่งและมอบหมายงานนั้น เป็นการจัดที่อาจารย์ผู้สอนมีโอกาสเสนอความคิดเห็น และความ ต้องการของตนเอง และยังได้รับทราบงานของผู้อื่นด้วย ซึ่งจะช่วยให้การประสานงานมีความ สะดวกขึ้น ส่วนการจัดอาจารย์พิเศษเข้าสอน ซึ่งเป็นการแก้ปัญหาการขาดแคลนอาจารย์ประจำนั้น จำเป็นต้องสรรหาผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ ให้ตรงตามรายวิชานั้น ๆ ดังนั้น หัวหน้าแผนกวิชา ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบโดยตรงต่อการจัดการเรียนการสอนรายวิชาต่าง ๆ ของแผนกวิชา จึงเป็น ผู้สรรหาและจัดอาจารย์พิเศษเข้าสอน

ส่วนปัญหาในการจัดอาจารย์เข้าสอน ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาที่สำคัญของ การจัดอาจารย์ประจำเข้าสอน คือ มีอาจารย์ประจำไม่เพียงพอกับความต้องการของแต่ละแผนก วิชา และอาจารย์ต้องรับผิดชอบนิเทศนักศึกษามากกว่า 1 : 8 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ บุชบา สมร่าง (2529) ที่พบว่า การนิเทศการฝึกภาคปฏิบัติของนักศึกษาพยาบาล ในวิทยาลัย พยาบาล กระทรวงสาธารณสุข อาจารย์นิเทศ มีนักศึกษาอยู่ในความรับผิดชอบมากกว่า 15 คน และนิเทศการฝึกปฏิบัติโดยเฉลี่ย สัปดาห์ละ 33 - 40 ชั่วโมง สำหรับหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ และผดุงครรภ์ และสำหรับหลักสูตรการพยาบาลและผดุงครรภ์ อาจารย์มีนักศึกษาอยู่ในความ รับผิดชอบ ระหว่าง 11 - 15 คน และนิเทศการฝึกปฏิบัติ โดยเฉลี่ย สัปดาห์ละ 33 - 40 ชั่วโมง ส่วนปัญหาในการจัดอาจารย์พิเศษเข้าสอน พบปัญหาสำคัญ คือ ขาดอาจารย์ที่มีความรู้ ความสามารถตามที่ต้องการ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการจัด การศึกษาพยาบาล ของ จินตนา ยูนิพันธุ์ (2530) ที่กล่าวไว้ว่า ด้านอาจารย์ ผู้สอน ในสถาบัน ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในต่างจังหวัด ประสบปัญหาในการเชิญอาจารย์พิเศษมาสอนโดยอาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิ และประสบการณ์ในสาขาวิชาที่ทางสถาบันต้องการจะเชิญมาสอน มีจำนวนจำกัด ทำให้เชิญมาสอน ได้ลำบาก ดังนั้น ปัญหาเกี่ยวกับการสรรหาอาจารย์จึงเป็นปัญหาใหญ่ และต้องใช้ระยะเวลาาน สำหรับการแก้ปัญหานี้ ที่อาจทำได้โดยวิทยาลัยพยาบาลแต่ละแห่ง เร่งพัฒนาอาจารย์ประจำการ ให้สามารถตอบสนองความต้องการของการจัดการเรียนการสอนรายวิชาต่าง ๆ ที่หลักสูตรกำหนด

ไว้ได้ และสำหรับปัญหาที่แผนกวิชาต่าง ๆ กำลังเผชิญอยู่ คือ จำนวนสัดส่วนของอาจารย์คือนักศึกษาไม่สมดุลกัน อาจแก้โดยอาจารย์นิเทศจัดการประสานงานและขอความช่วยเหลือจากพยาบาลประจำการในแหล่งฝึกให้ร่วมดูแลช่วยเหลือนักศึกษาที่ฝึกปฏิบัติในแหล่งนั้น ๆ ด้วย

การจัดซื้อการสอน ผลการวิจัยพบว่า การจัดให้มีสื่อการสอนส่วนใหญ่ที่ฝ่ายวิชาการและแผนกวิชา ใช้การจัดซื้อโดยเงินงบประมาณ ส่วนการส่งเสริมการใช้สื่อการสอนส่วนใหญ่ให้การส่งเสริม โดยจัดหาสื่อการสอนให้ตามความต้องการใช้ และจัดระบบบริการใช้สื่อการสอนให้มีความสะดวก รวดเร็ว และสำหรับการส่งเสริมการจัดทำตำราและเอกสารประกอบการสอน ส่วนใหญ่ ให้การส่งเสริมโดยให้ความรู้แก่อาจารย์ในการจัดทำ สนับสนุนด้านวัสดุ อุปกรณ์ที่ต้องใช้ในการจัดทำ และให้โอกาสและเวลาในการจัดทำ ตามที่ กิติมา ปรีดีติติก (2532) กล่าวถึง การจัดซื้อการสอนไว้ว่า เป็นงานบริหารวิชาการอีกด้านหนึ่ง ซึ่งสัมพันธ์กับการเรียนการสอนอย่างใกล้ชิด ผู้บริหารควรส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการใช้สื่อการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยสำรวจวิเคราะห์ความต้องการสื่อการสอนของรายวิชาต่าง ๆ จัดหาสื่อการสอนที่ทันสมัย ปรับปรุงสิ่งที่มีอยู่แล้วให้ใช้ได้ จัดระบบบริการใช้สื่อ ที่มีความสะดวก และจัดสอน-อบรมครู ให้สามารถทำสื่อการสอนประเภทที่สามารถทำขึ้นเองได้ ดังนั้น ฝ่ายวิชาการของวิทยาลัยพยาบาล นอกจาก จะจัดให้มีสื่อการสอน โดยการจัดซื้อด้วยเงินงบประมาณแล้ว ยังควรสนับสนุนการผลิตสื่อการสอนขึ้นใช้เองให้มากด้วย เพราะงบประมาณที่จะใช้จัดซื้อนั้น มักมีน้อยและไม่เพียงพอ ซึ่งเป็นปัญหาในการบริหารงานของวิทยาลัยพยาบาลทุกแห่ง (กองงานวิทยาลัยพยาบาล, 2533)

ส่วนปัญหาในการจัดซื้อการสอน ผลการวิจัยพบปัญหาที่สำคัญคือ เงินงบประมาณที่ใช้ในการจัดซื้อ และผลิตสื่อการสอนมีไม่เพียงพอ อาจารย์ไม่มีเวลาในการผลิตสื่อการสอน ตำรา และเอกสารประกอบการสอน ทำให้ประเภทและจำนวนของสื่อการสอนที่อาจารย์ต้องการใช้มีไม่เพียงพอ นอกจากนั้น ยังขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานด้านบริการใช้สื่อการสอน ด้วย โดยสรุปอาจกล่าวได้ว่า ฝ่ายวิชาการของวิทยาลัยพยาบาล ประสบปัญหาเกี่ยวกับการจัดซื้อการสอนที่เนื่องมาจากการขาดแคลนทั้งกำลังเงินและกำลังคน ทั้งนี้เพราะการเร่งผลิตบุคลากรทางการพยาบาล ตามนโยบายของกระทรวงสาธารณสุข ทำให้จำนวนนักศึกษาของแต่ละวิทยาลัย ไม่สมดุลกับปริมาณทรัพยากรที่วิทยาลัยพยาบาลมีอยู่ (กองงานวิทยาลัยพยาบาล, 2533) ดังนั้น การจัดจำนวนนักศึกษาให้แก่วิทยาลัยพยาบาลแต่ละแห่ง กองงานวิทยาลัยพยาบาล

ควรคำนึงถึงความพร้อมของทรัพยากรต่าง ๆ ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน อย่างรอบคอบด้วย เพื่อให้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาโดยน้อยที่สุด

การจัดทำคู่มือการฝึกภาคปฏิบัติ ผลการวิจัยพบว่า การจัดทำคู่มือการฝึกส่วนใหญ่ หัวหน้าแผนกวิชา และอาจารย์ในแผนกวิชา ร่วมกันจัดทำ สำหรับคู่มือการฝึกภาคปฏิบัติที่ใช้อยู่ในวิทยาลัยพยาบาลนั้น ได้แก่ คู่มือการฝึกภาคปฏิบัติสำหรับอาจารย์นิเทศ และสำหรับนักศึกษา (กองงานวิทยาลัยพยาบาล, 2533) ซึ่งเป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อประกอบการฝึกภาคปฏิบัติ ที่ช่วยให้อาจารย์นิเทศ และนักศึกษา ได้ศึกษาเนื้อหา และรายละเอียดของเรื่องต่าง ๆ ที่นักศึกษาควรได้รับประสบการณ์ในการฝึกภาคปฏิบัติ ของรายวิชานั้น ๆ ตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร และเนื่องจากโดยทั่วไป อาจารย์นิเทศกับอาจารย์ที่สอนทฤษฎีในห้องเรียน ไม่ใช่คนเดียวกัน ตามที่สมคิด รักษาสิทธิ์ และประนอม โอทกานนท์ (2525) กล่าวไว้ แต่นักศึกษาต้องนำความรู้ที่ได้จากการเรียนในภาคทฤษฎีในห้องเรียนไปปฏิบัติจริงกับผู้ป่วย หรือผู้รับบริการในแหล่งฝึกภาคปฏิบัติต่าง ๆ ฉะนั้น เพื่อให้การเรียนการสอนภาคปฏิบัติมีความสอดคล้องต่อเนื่อง และไม่ขัดแย้งกับความรู้ที่นักศึกษาได้รับจากภาคทฤษฎีในห้องเรียน การจัดทำคู่มือฝึกภาคปฏิบัติ ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้การฝึกปฏิบัติของนักศึกษา การนิเทศของอาจารย์ เป็นไปในแนวเดียวกัน จึงต้องใช้การร่วมกันจัดทำของอาจารย์ในแผนกวิชาดังกล่าว และยังคงควรมีการประสานงาน ปรึกษาหารือ หรือศึกษาคู่มือการฝึก ภาคปฏิบัติของแผนกวิชาอื่น ๆ ด้วย เพื่อการปฏิบัติที่สอดคล้องกันของทุกแผนกวิชา

ส่วนปัญหาในการจัดทำคู่มือการฝึกภาคปฏิบัติ ผลการวิจัยพบปัญหาสำคัญคือ อาจารย์มีภาระการสอนมากทำให้ไม่สามารถจัดทำคู่มือให้ครบถ้วนตามที่ต้องการใช้ได้ อย่างไรก็ตาม แม้ว่า การที่อาจารย์มีภาระการสอนมาก จนทำให้ไม่สามารถปฏิบัติงานด้านอื่น ๆ ได้เท่าที่ควรนั้น จะเป็นต้นเหตุสำคัญของปัญหาต่าง ๆ ซึ่งแก้ได้ยาก แต่การที่จะละเลยงานด้านอื่น ๆ ก็เป็นสิ่งที่อาจารย์ในฝ่ายวิชาการไม่ควรกระทำ ฉะนั้น เพื่อการปฏิบัติให้ได้ผลดีมีประสิทธิภาพวิธีหนึ่ง อาจารย์ควรมีการจัดลำดับความสำคัญของงานด้านต่าง ๆ เพื่อที่จะใช้เวลาอย่างเหมาะสมในการทำงานแต่ละด้านนั้น และสำหรับการจัดทำคู่มือการฝึกภาคปฏิบัตินี้ ถ้าอาจารย์ในแต่ละแผนกวิชาสามารถจัดทำได้อย่างสมบูรณ์ ก็จะช่วยให้การนิเทศการฝึกภาคปฏิบัติของนักศึกษา มีความถูกต้อง สะดวก รวดเร็ว และง่ายต่อการให้ความช่วยเหลือของอาจารย์ในแผนกวิชาอื่นหรือพยาบาลประจำการในแหล่งฝึกนั้น ๆ ด้วย

การประสานงาน ผลการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่การติดต่อประสานงานกับ แหล่งฝึกภาคปฏิบัติ ใช้การส่งหนังสือราชการ ร่วมกับ ผู้อำนวยการวิทยาลัย หรือหัวหน้าฝ่ายวิชาการ เป็นผู้ติดต่อประสานงานกับผู้บริหารโรงพยาบาลหรือฝ่ายการพยาบาล และหัวหน้าแผนกวิชา กับ อาจารย์ในแผนกวิชา ร่วมกันติดต่อประสานงานในระดับปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับ จินตนา ยูนิพันธุ์ (2530) ที่กล่าวถึง บทบาทของผู้บริหารในการบริหารหลักสูตรว่า ผู้บริหารจะเป็นผู้ที่ร่วมรับผิดชอบ กับคณาจารย์ในการนำเอาหลักสูตรไปปฏิบัติ ร่วมมือกับอาจารย์ในการ เลือกสถานที่ฝึกปฏิบัติของ นักศึกษาให้เหมาะสม โดยคำนึงถึงวัตถุประสงค์ของการศึกษาภาคปฏิบัติ จำนวนนักศึกษา ความร่วมมือ และความเข้าใจในวัตถุประสงค์ ของการศึกษาของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบหน่วยงานนั้น ๆ รวมทั้งการปฏิบัติงานพยาบาลในหน่วยงานนั้น ควรเป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักศึกษาด้วย ส่วนการประสาน งานในการปฏิบัติงานภายในวิทยาลัย ส่วนใหญ่ ฝ่ายวิชาการจัดประชุม หัวหน้าแผนกวิชา และ หัวหน้าแผนกวิชาเป็นสื่อกลางในการประสานงานในแผนกวิชา ซึ่งสอดคล้องกับ นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2525) กล่าวว่า การประสานงาน จะมีประสิทธิภาพ และรวดเร็ว เมื่อจัดให้มีคณะกรรมการ อันประกอบด้วยตัวแทนของบุคคลระดับต่าง ๆ ซึ่งประชุมกันเป็นประจำ เป็นการเปิดโอกาสให้ได้ พบปะทำความเข้าใจกันในที่ประชุมอยู่เสมอ และมีคณะกรรมการระดับเดียวกันที่ทำหน้าที่คล้าย ๆ กัน รับผิดชอบที่ หรือเกี่ยวกับงานเฉพาะเรื่อง ซึ่งในที่นี้ได้แก่ หัวหน้าแผนกวิชา ที่รับหน้าที่ในการ ประสานงานในการปฏิบัติงานของแผนกวิชา

ส่วนปัญหาในการประสานงาน ผลการวิจัยพบว่า ฝ่ายวิชาการของ วิทยาลัยพยาบาลและแผนกวิชา ส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาในการประสานงาน ทั้งการประสานงานกับ แหล่งฝึกภาคปฏิบัติ และการประสานงานภายในวิทยาลัย ทั้งนี้เพราะผู้บริหารของวิทยาลัยพยาบาล ส่วนใหญ่มีการประสานงานกับแหล่งฝึกภาคปฏิบัติที่เป็นระบบ และมีความต่อเนื่องถึงระดับปฏิบัติ ส่วนการประสานงานกับแหล่งฝึกภาคปฏิบัติที่เป็นระบบ และมีความต่อเนื่องถึงระดับปฏิบัติ ส่วนการ ประสานงานภายในวิทยาลัย ซึ่งวิทยาลัยพยาบาลแต่ละแห่ง ประกอบด้วยอาจารย์ราว 20-80 คน (กองงานวิทยาลัยพยาบาล, 2533) แบ่งเป็น 10 แผนกวิชา จึงสามารถติดต่อประสานงานกัน ได้อย่างทั่วถึง วิทยาลัยพยาบาลส่วนใหญ่จึงไม่ประสบปัญหาในการประสานงาน

การจัดการสอนซ่อมเสริม ผลการวิจัยพบว่า การจัดการสอนซ่อมเสริม ส่วนใหญ่จัดสอนเมื่อนักศึกษาสอบไม่ผ่านรายวิชา โดยจัดการสอนในหลายรูปแบบ เช่น การบรรยาย ขำ อภิปรายและตอบปัญหา มอบหมายให้นักศึกษาค้นคว้าและทำรายงาน เป็นต้น ส่วนการสอบแก้ตัว จัดให้นักศึกษาสอบแก้ตัวตามรายวิชาที่สอนซ่อมเสริมแล้ว ตามที่รุ่งทิพา จักรกร (2527) กล่าวถึง การสอนซ่อมเสริมไว้ว่า การสอนซ่อมเสริมคือ การสอนเพื่อแก้ไขข้อบกพร่อง และเสริมทักษะการเรียนรู้ใหม่ ๆ ให้แก่ผู้เรียน และได้เสนอว่า การสอนซ่อมเสริมที่จะช่วยให้การเรียน การสอนมีประสิทธิภาพ ควรมีการสอนซ่อมเสริม ก่อนเรียน ขณะเรียน และหลังการวัดและประเมินผล การเรียนวิชานั้น ๆ แล้วนักศึกษาไม่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และยังคงสอนซ่อมเสริมให้กับผู้เรียน ที่มีความฉลาดและเรียนรู้ได้เร็วกว่าคนอื่นด้วย ฉะนั้นการสอนซ่อมเสริมแก่นักศึกษาในวิทยาลัย พยาบาล จึงควรจัดให้มากกว่าการสอนซ่อมเสริมเมื่อนักศึกษาสอบไม่ผ่านรายวิชานั้น ๆ แล้ว โดยอาจารย์ควรมีการประเมินระหว่าง การเรียนการสอน เพื่อให้ทราบว่านักศึกษาใดขาดความรู้ ความเข้าใจและประสบการณ์ในเรื่องใด และก่อนที่จะผ่านเรื่องนั้นไป อาจารย์ผู้สอนก็จะสามารถ จัดการสอนซ่อมเสริมให้ นักศึกษาได้สามารถเรียนทันกับนักศึกษาคนอื่น ๆ

ส่วนปัญหาในการจัดการสอนซ่อมเสริม ผลการวิจัยพบปัญหาที่สำคัญคือ โปรแกรมการเรียนจำกัดมาก ทำให้นักศึกษาไม่มีเวลาเรียนซ่อมเสริม จากการที่ผู้วิจัยศึกษาการจัดโปรแกรมการศึกษาของหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ ที่กองงานวิทยาลัยพยาบาลจัดไว้ พบว่า โปรแกรมการศึกษาของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 กำหนดให้นักศึกษาเรียนภาคทฤษฎีและทดลองคิด เป็น หน่วยกิตตลอดปี จำนวน 50 หน่วย ใช้เวลาสำหรับการเรียนในห้องเรียนอย่างน้อยวันละ 5 - 6 ชั่วโมง นักศึกษาชั้นปีที่ 2 เรียนภาคทฤษฎีและฝึกปฏิบัติ คิดเป็นหน่วยกิตตลอดปี จำนวน 44 หน่วย ใช้เวลาสำหรับการเรียนในห้องเรียนและฝึกปฏิบัติในคลินิก อย่างน้อยวันละ 6 - 7 ชั่วโมง นักศึกษาชั้นปีที่ 3 เรียนภาคทฤษฎี และฝึกปฏิบัติในคลินิกอย่างน้อยวันละ 6 ชั่วโมง และ นักศึกษาชั้นปีที่ 4 ซึ่งเรียน 2 ภาคเรียน จำนวน 17 หน่วยกิต ใช้เวลาสำหรับการเรียนในห้องเรียนและฝึกปฏิบัติในคลินิกอย่างน้อยวันละ 5 - 6 ชั่วโมง ฉะนั้น จะเห็นว่าโปรแกรมการศึกษาของนักศึกษาแต่ละชั้นปี ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการจัดการสอนซ่อมเสริมแก่นักศึกษาดังที่ กล่าวมาแล้ว แต่เนื่องจากนักศึกษาพยาบาลส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาที่พักอยู่ภายในวิทยาลัย ตาม ข้อบังคับของสภาการพยาบาล (สภาการพยาบาล, 2529) ซึ่งกำหนดให้สถาบันการศึกษาที่ขอ รับรองตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ต้องมีการจัดหอพักให้แก่ นักศึกษา การสอนซ่อมเสริมจึงอาจทำได้โดยใช้เวลานอกราชการ และจัดให้นักศึกษารุ่นที่ช่วยเหลือ

สอนซ่อม เสริมให้แก่ นักศึกษารุ่นน้อง ซึ่ง เป็นการช่วยให้นักศึกษาได้ เรียนซ่อมเสริมมากขึ้นอีกวิธีหนึ่ง

2.3 งานเกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนการสอน

การควบคุมการจัดการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่า การควบคุมการจัดการเรียนการสอน ส่วนใหญ่ ใช้การสังเกตการสอน เป็นครั้งคราว สำหรับการควบคุมการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นการควบคุมงานอย่างหนึ่งนั้น พน์ส หันนาคินท์ (2529) กล่าวว่า การใช้การสังเกตส่วนบุคคลเป็นการควบคุมงานทางตรง ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่า ไม่ควรนำมาใช้ควบคุมการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ทุกคนในวิทยาลัยพยาบาล ทั้งนี้ เพราะอาจารย์ในวิทยาลัยพยาบาลเป็นอาจารย์ในระดับอุดมศึกษา ซึ่งควรมีเสรีภาพทางวิชาการ ในเรื่อง การควบคุมการจัดการเรียนการสอนนี้ จินตนา ยูนิพันธุ์ (2530) กล่าวว่า การควบคุมคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของสถาบันการศึกษาของรัฐ เป็นระบบการควบคุมคุณภาพภายใน โดยอาจารย์จะต้องมีการพัฒนาตนเอง ด้วยการเขียนตำรา ทำวิจัย ทำอุปกรณ์การสอน ซึ่งจะทำให้ได้เลื่อนตำแหน่งทางวิชาการ ดังนั้น ผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาล จึงควรสนับสนุนให้อาจารย์พัฒนาตนเอง ด้วยวิธีดังกล่าวนี้เพื่อ เป็นการควบคุมคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ ซึ่งเป็นอาจารย์ระดับอุดมศึกษา แต่อย่างไรก็ดี การควบคุมการจัดการเรียนการสอน โดยการสังเกตการสอน เป็นครั้งคราว ก็ยังคงมีความจำเป็นที่จะต้องใช้กับอาจารย์บางส่วน ได้แก่ อาจารย์พยาบาลที่บรรจุใหม่ ซึ่งเป็นผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ และได้รับการบรรจุในตำแหน่งวิทยากร ประจำในวิทยาลัยพยาบาลต่าง ๆ โดยยังไม่มีประสบการณ์เกี่ยวกับวิชาที่จะสอน ฉะนั้นจึงขาดคุณสมบัติของอาจารย์ตามข้อบังคับของสภาการพยาบาล (สภาการพยาบาล, 2529) ที่กำหนดให้อาจารย์ผู้มีวุฒิปริญญาตรี หรือเทียบเท่าทางการพยาบาล หรือการพยาบาลและการผดุงครรภ์ หรือวุฒิปริญญาตรีอื่น ต้องมีประสบการณ์เกี่ยวกับวิชาที่จะสอนมาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปี ดังนั้น การควบคุมการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์กลุ่มนี้ จึงยังมีความจำเป็นที่จะต้องใช้การควบคุมทางตรง เพื่อการควบคุมคุณภาพการศึกษา และพัฒนาอาจารย์ใหม่ด้วย ส่วนการให้ความช่วยเหลือแก้ปัญหา การจัดการเรียนการสอนแก่อาจารย์ซึ่งส่วนใหญ่หัวหน้าแผนกวิชา กับอาจารย์ที่ประสบปัญหาพร้อมกันพิจารณาหาแนวทางแก้ปัญหา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ ประชุมร่วมกับหัวหน้าแผนกวิชาต่าง ๆ เพื่อร่วมกันแก้ปัญหา สอดคล้องกับ จินตนา ยูนิพันธุ์ (2530) ที่กล่าวว่า การควบคุมคุณภาพของการจัดการเรียนการสอน ในระดับอุดมศึกษา ซึ่งรวมถึงการเรียนการสอนในสาขาพยาบาลศาสตร์ด้วยนั้น จะกระทำในรูปแบบของการประชุมปรึกษาหารือ ร่วมกัน

เสนอแนะ ทาแนวทางแก้ไขปัญหา มีการประชุม สัมมนา เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน มีการเสริมสมรรถภาพการสอนของครู เหล่านี้เป็นตัวอย่างของวิธีการควบคุมคุณภาพของการเรียนการสอนแบบควบคุมภายใน เป็นการจัดการ ซึ่งจะทำให้การใช้หลักสูตรบรรลุตามเป้าหมาย

ส่วนปัญหาในการควบคุมการจัดการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบปัญหาที่สำคัญคือ ผู้ติดตามให้การช่วยเหลือมีงานประจำที่มากอยู่แล้ว เนื่องจากอาจารย์มีภาระด้านการสอนมาก จึงมีเวลาน้อยหรือไม่มีในการควบคุม ติดตาม และให้การช่วยเหลือแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอน ให้แก่ อาจารย์ผู้อื่นตามที่ได้รับมอบหมาย ในการแก้ปัญหานี้วิธีหนึ่งคือการจัดให้อาจารย์ควบคุมการจัดการเรียนการสอนของตนเอง โดยประชุม เพื่อร่วมกันกำหนดรูปแบบ หรือวิธีการและรายละเอียดต่าง ๆ ที่เป็นลักษณะของการจัดการเรียนการสอน ที่มีประสิทธิภาพ แล้วจัดทำแบบบันทึกของการจัดการเรียนการสอนสำหรับอาจารย์ เพื่อให้ อาจารย์ผู้สอนแต่ละคนได้ประเมินและควบคุมการสอนของตนเอง ซึ่งจะช่วยลดงานให้แก่อาจารย์ ผู้ได้รับมอบหมายให้ เป็นผู้ควบคุมและช่วยเหลือแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนลงได้

การสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่า การสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน ส่วนใหญ่ ฝ่ายวิชาการให้การสนับสนุนโดยจัดการอำนวยความสะดวกแก่อาจารย์ในด้านวัสดุ อุปกรณ์ อาคาร สถานที่ และยานพาหนะ ซึ่งใช้ในการจัดการเรียนการสอนสำหรับพนักงานให้ การสนับสนุนโดยมอบหมายงานด้านการสอนแก่อาจารย์แต่ละคนอย่างเหมาะสมกับความรู้ความสามารถ ซึ่งสอดคล้องกับ (จินตนา ยูนิพันธุ์, 2530) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนสาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ จำเป็นต้องใช้วัสดุอุปกรณ์การศึกษา ทั้งที่เป็นเครื่องมือ วัสดุทัศนูปกรณ์ และที่เป็นเทคโนโลยีทางการศึกษาอื่น ๆ รวมทั้ง อาคาร สถานที่ สำหรับการจัดการเรียนการสอนทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ นอกจากนั้นอาจารย์ผู้สอนก็สมควรได้รับการสนับสนุน โดยการจัดสรรเวลาในการทำงานให้เหมาะสม และได้รับมอบหมายงานตามคุณวุฒิที่เหมาะสมด้วย

ส่วนปัญหาในการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบปัญหาที่สำคัญคือ ขาดงบประมาณที่จะใช้ในการจัดกิจกรรม หรือจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ ที่ช่วยสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับรายงานการประชุมสัมมนาพัฒนาองค์การ กองงานวิทยาลัยพยาบาล (กองงานวิทยาลัยพยาบาล, 2533) มีรายงานด้านปัญหาของการบริหารว่า ขาดงบประมาณการบริหารงบประมาณขาดหลักการ และหลักเกณฑ์ที่เหมาะสม ส่วนปัญหาการสนับสนุนการจัดสรรการเรียนการสอนของแผนกวิชา พบว่า หัวหน้าแผนกวิชามีภาระกิจด้านต่าง ๆ มาก ทำให้ไม่สามารถให้การสนับสนุน การจัดการเรียนการสอนแก่อาจารย์ในแผนกได้อย่างเต็มที่ ซึ่งในรายงานการประชุมสัมเนาดังกล่าว มีรายงานด้านปัญหาของการมอบหมายงานว่า ผู้รับมอบหมายขาดความรู้ความเข้าใจในการมอบหมายงาน ขาดความเข้าใจในบทบาท และหน้าที่ของงาน และขาดการสนับสนุนการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย ดังนั้น ผู้รับมอบหมายงาน ซึ่งในที่นี้คือ หัวหน้าแผนกวิชา จึงไม่ได้ปฏิบัติงานด้านการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนเท่าที่ควร เพราะขาดความเข้าใจ ดังกล่าว สำหรับแนวทางแก้ปัญหา อาจทำได้โดยกำหนดขอบ เขตหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากรแต่ละฝ่าย แต่ละระดับให้ชัดเจน และผู้บริหารควรให้ความสำคัญ โดยมีการติดตามการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ นั้นด้วย

การพัฒนาการสอนของอาจารย์ ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาการสอนของอาจารย์ที่บรรจุใหม่ ส่วนใหญ่ ฝ่ายวิชาการ จัดส่งเข้ารับการอบรมหลักสูตรครูคลินิก ของกองงานวิทยาลัยพยาบาล และแผนกวิชา จัดให้ปฏิบัติงานร่วมกับอาจารย์ที่มีประสบการณ์มากกว่า โดยที่กิจกรรมการพัฒนาอาจารย์ที่บรรจุใหม่ส่วนใหญ่จัดให้แก่อาจารย์พยาบาล มีความสอดคล้องกับจินตนา ยูนิพันธ์ (2530) ซึ่งกล่าวว่า สาขาพยาบาลศาสตร์ เป็นสาขาวิชาที่เน้นการปฏิบัติเป็นแกนกลาง ดังนั้น ข้อบังคับของสภาการพยาบาลเกี่ยวกับคุณสมบัติของอาจารย์ จึงเป็นคุณสมบัติด้านประสบการณ์การพยาบาลควบคู่กับประสบการณ์การสอน การจัดเตรียมบุคลากรให้มีประสบการณ์ด้านการปฏิบัติการพยาบาลในคลินิกจึงเป็นเรื่องจำเป็น และพนัส หันนาคินทร์ (2529) ได้กล่าวถึง การจัดกิจกรรมในการพัฒนาอาจารย์ใหม่ว่า อาจกระทำโดย จัดหาผู้คอยช่วยเหลือที่เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ คอยให้คำแนะนำ และช่วยเหลือในระยะแรก ๆ สำหรับการพัฒนาอาจารย์ประจำการ ซึ่งส่วนใหญ่ ฝ่ายวิชาการส่งอาจารย์เข้ารับการอบรมหรือประชุมวิชาการตามที่สถาบันต่าง ๆ จัดขึ้น และแผนกวิชาสนับสนุนให้อาจารย์ศึกษาต่อ โดยที่คณาจารย์เป็นหัวใจสำคัญของการนำหลักสูตรไปใช้ (จินตนา ยูนิพันธ์, 2530) ฉะนั้น การพัฒนา

อาจารย์ประจำการให้มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอน จึงเป็นงานที่สำคัญงานหนึ่งของงานด้านวิชาการ ในการพัฒนาอาจารย์ประจำการนั้น พันธ์ หันนาคินทร์ (2529) กล่าวไว้ โดยสรุปได้ว่า การส่งอาจารย์เข้ารับการอบรมหรือประชุมวิชาการ พังการอภิปราย การปาฐกถา และการสนับสนุนให้อาจารย์ลาศึกษาต่อ ต่างก็เป็นกิจกรรมหนึ่งของกิจกรรมการพัฒนาอาจารย์ประจำการ ประเภทกิจกรรมที่ทำตามลำพัง ซึ่งผู้บริหารมีหน้าที่กระตุ้น แนะนำ และสนับสนุนให้อาจารย์ได้กระทำกิจกรรมนั้น ๆ

ส่วนปัญหาในการพัฒนาการสอนของอาจารย์ ผลการวิจัยพบปัญหาที่สำคัญคือ การขาดแคลนอาจารย์ ทำให้อาจารย์ใหม่ ต้องรับภาระการสอนทันทีเมื่อเข้าปฏิบัติงาน และอาจารย์มีภาระการสอนมาก ทำให้ไม่สามารถจัดกิจกรรมพัฒนาอาจารย์ได้เท่าที่ควร ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการจัดการศึกษาพยาบาล ของจินตนา ยูนิพันธุ์ (2530) ที่พบว่า ภาระของอาจารย์พยาบาลมีมาก ทั้งนี้เนื่องจากการสอนในภาคปฏิบัติ ซึ่งอาจารย์จะต้องนิเทศการฝึกภาคปฏิบัติของนักศึกษาอย่างใกล้ชิด ประกอบกับจำนวน อาจารย์พยาบาลที่ปฏิบัติงานอยู่มีจำนวนน้อย จึงยิ่งเป็นการเพิ่มภาระให้กับอาจารย์มากขึ้น สภาพเช่นนี้นับว่าเป็นอุปสรรคสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้อาจารย์มีเวลาน้อยในการพัฒนาตนเอง หรือผลิตผลงานทางวิชาการ การพัฒนาที่เป็นอยู่จึงไม่ทันกับความต้องการ ทั้งความต้องการของสถาบัน และความต้องการของอาจารย์เอง สำหรับการแก้ปัญหาที่หน่วยงานต้นสังกัด คือ กองงานวิทยาลัยพยาบาล ควรมีบทบาทมากที่สุด โดยการเพิ่มจำนวนอาจารย์ให้สมดุลกับจำนวนนักศึกษา โดยการรับสมัครอาจารย์ที่มีคุณสมบัติตามข้อกำหนดของสภาการพยาบาล หรือ ลดจำนวนนักศึกษาที่จัดให้แก่วิทยาลัยพยาบาลแต่ละแห่งให้มีความเหมาะสมกับจำนวนอาจารย์ที่มีอยู่ เพื่อคุณภาพของการจัดการเรียนการสอน ซึ่งมีผลถึงคุณภาพของบุคลากรทางการพยาบาลที่จะไปประกอบวิชาชีพพยาบาลในอนาคตด้วย

2.4 งานเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล

การกำหนดระเบียบวิธีการปฏิบัติของการวัดและประเมินผลการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าแผนกวิชาต่าง ๆ ร่วมกันกำหนด โดยใช้ระเบียบการวัดและประเมินผลการศึกษา ของ กองงานวิทยาลัยพยาบาล ทั้งนี้เนื่องจากแม้กองงานวิทยาลัยพยาบาล จะได้กำหนดระเบียบการวัดและประเมินผล (กองงานวิทยาลัยพยาบาล, 2533) ไว้ให้วิทยาลัยพยาบาลในสังกัดถือปฏิบัติเป็นแนวเดียวกันแล้ว แต่สำหรับการปฏิบัติจริงนั้น วิทยาลัยพยาบาลแต่ละแห่งจำเป็นต้องกำหนดรายละเอียดของการปฏิบัติเพิ่มเติมอีก เช่น หน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากรแต่ละฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ขั้นตอนของการปฏิบัติงานด้าน

การวัดและประเมินผล ได้แก่ การรายงานผลการสอบประจำปีของนักศึกษา เป็นต้น นอกจากนี้ วิทยาลัยพยาบาลยังอาจมีการกำหนดมาตรฐานที่อาจารย์พึงยึดถือปฏิบัติหรืออื่น ๆ ตามความเหมาะสมของวิทยาลัยแต่ละแห่ง ดังที่ สมประสงค์ ปิ่นจินดา (2527) กล่าวโดยสรุปได้ว่า การวัดและประเมินผลการศึกษาต้องมีการจัดระบบ และวิธีดำเนินการอย่างรัดกุม และมีประสิทธิภาพ

ส่วนปัญหาในการกำหนดระเบียบวิธีการปฏิบัติของการวัดและประเมินผล การศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ฝ่ายวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลส่วนใหญ่ ไม่มีปัญหาในการปฏิบัติ สำหรับวิทยาลัยพยาบาลบางแห่ง มีปัญหาคือ ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการกำหนดระเบียบวิธีปฏิบัติของการวัดและประเมินผลการศึกษา และระเบียบการวัดและประเมินผลของ กองงานวิทยาลัยพยาบาลบางส่วนไม่เหมาะสมกับการปฏิบัติจริง ซึ่งปัญหาการขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการกำหนดระเบียบวิธีการปฏิบัติของการวัดและประเมินผลศึกษานั้น สอดคล้องกับ บุญเชิด ภิญโญนนันตพงษ์ (ม.ป.ป.) ที่กล่าวไว้โดยสรุปได้ว่า การวัดผลเป็นงาน วิทยาศาสตร์ ส่วนการประเมินผล เป็นงานศิลปะ ซึ่งขาดความแน่นอนได้ง่าย ดังนั้น การประเมินผลการศึกษา โดยเฉพาะเพื่อการตัดสินใจ จึงเป็นสิ่งที่จะต้องระมัดระวังอย่างมากเพื่อให้การประเมินผลนั้น เชื่อถือได้ และสำหรับผู้มีหน้าที่กำหนดระเบียบวิธีการวัดและประเมินผลก็จะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ ในการวัดและประเมินผลเป็นอย่างดี ซึ่งมีวิทยาลัยพยาบาลบางแห่ง เท่านั้นที่ประสบปัญหานี้ อาจแก้ปัญหามาโดย จัดวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถมาช่วยในการกำหนดระเบียบ วิธีการปฏิบัติ การวัดและประเมินผลการศึกษาของวิทยาลัย พร้อมทั้งให้ความรู้ด้านนี้แก่ คณาจารย์ด้วย ส่วนปัญหาระเบียบการวัดและประเมินผลของกองงานวิทยาลัยพยาบาลบางส่วนไม่เหมาะสมกับการปฏิบัติ นั้น วิทยาลัยพยาบาลที่ประสบปัญหา และเห็นว่าควรแก้ไขปรับปรุง ควรแจ้งรายละเอียดของระเบียบ ส่วนที่มีความไม่เหมาะสมกับการปฏิบัติ นั้น แก่ฝ่ายวิชาการ ของกองงานวิทยาลัยพยาบาล ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบในการกำหนดมาตรฐานการศึกษา ควบคุม และพัฒนาการจัดการศึกษาของวิทยาลัยพยาบาล ในสังกัด (กองงานวิทยาลัยพยาบาล, ม.ป.ป.) เพื่อการแก้ไขปรับปรุงระเบียบวิธีการวัดและประเมินผลให้มีความเหมาะสมกับการปฏิบัติยิ่งขึ้น

การกำหนดตารางสอบ ผลการวิจัยพบว่า การกำหนดตารางสอบปลายภาคการศึกษา ส่วนใหญ่หัวหน้าฝ่ายวิชาการ เป็นผู้กำหนดตารางสอบของทุกชั้นปี ซึ่งสอดคล้องกับกิตติมา ปรีดีติลล (2532) ที่กล่าวไว้ โดยสรุปได้ว่า ผู้บริหารมีบทบาทสำคัญที่จะดูแลส่งเสริมให้การวัดและการประเมินผลเป็นไปตามที่คาดหวังไว้ โดยประการหนึ่งคือ เป็นผู้จัดตารางสอบ กำหนดครูผู้คุมสอบ และเวลาที่ใช้ในการสอบ แต่อย่างไรก็ดี เมื่อพิจารณาในรายละเอียดของข้อมูลพบว่า การกำหนดตารางสอบปลายภาคการศึกษาของวิทยาลัยพยาบาลบางแห่ง กำหนดโดยอาจารย์ประจำชั้น ซึ่งกำหนดตารางสอบของชั้นปีที่ได้รับผิดชอบ โดยมีการปฏิบัติมากเป็นอันดับ 3 คิดเป็นร้อยละ 21.05 และอาจารย์ผู้สอนกำหนดตารางสอบของวิชาที่ได้รับผิดชอบ มีการปฏิบัติเป็นอันดับที่ 4 คิดเป็นร้อยละ 7.89 ซึ่งเป็นการชี้ให้เห็นว่า ผู้บริหารของฝ่ายวิชาการวิทยาลัยพยาบาลบางแห่งไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทที่ควรปฏิบัติ ดังนั้น ย่อมทำให้ผู้บริหารไม่ทราบถึงปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น และไม่สามารถปรับปรุงหรือพัฒนาการปฏิบัติงานด้านนั้น ๆ ได้

ส่วนปัญหาในการกำหนดตารางสอบ ผลการวิจัยพบว่า ฝ่ายวิชาการของวิทยาลัยพยาบาล ส่วนใหญ่ ไม่มีปัญหาในการกำหนดตารางสอบ แต่สำหรับวิทยาลัยบางแห่ง พบปัญหาสำคัญคือ สถานที่สำหรับจัดเป็นห้องสอบที่ไม่เพียงพอ ซึ่งไม่สอดคล้องกับรายงานผลการนิเทศวิทยาลัยพยาบาล (กองงานวิทยาลัยพยาบาล, 2533) ที่พบว่า วิทยาลัยพยาบาลส่วนใหญ่มีปัญหาเกี่ยวกับห้องเรียน อาคาร สถานที่ต่าง ๆ ซึ่งมีไม่เพียงพอ สำหรับการแก้ปัญหา อาจทำได้โดยจัดให้นักศึกษาสอบนอกเวลา เพื่อที่จะสามารถใช้ห้องต่าง ๆ ได้พร้อมกัน ในการสอบรายวิชาที่นักศึกษาหลายหลักสูตร เรียนในภาคเรียนเดียวกัน

การมอบหมายงานด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่การจัดอาจารย์คุมสอบปลายภาคการศึกษา จัดโดยกำหนดและประกาศเป็นคำสั่งของวิทยาลัย ส่วนการมอบหมายงานเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลในแผนกวิชา มีการจัดประชุมเพื่อแบ่งและมอบหมายงาน และในการมอบหมายงานในการรวบรวม และจัดทำรายงานผลการศึกษานักศึกษา มอบหมายโดยกำหนดให้เป็นหน้าที่ของอาจารย์ประจำชั้นร่วมจัดทำกับ อาจารย์ประจำแผนกวิจัยและประเมินผลการศึกษา และสำหรับการตัดสินผลการสอบเลื่อนชั้นของนักศึกษาที่ผลการสอบมีปัญหา ผู้ร่วมตัดสินส่วนใหญ่ ได้แก่ ผู้อำนวยการวิทยาลัย หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าแผนกวิชาของวิชาที่ผลการสอบมีปัญหา โดยมีคณะกรรมการบริหารวิทยาลัยร่วมกันพิจารณา

ในขั้นสุดท้าย จากที่กล่าวมานี้สรุปได้ว่า การมอบหมายงานด้านการวัดและประเมินผลการศึกษาของวิทยาลัยพยาบาลส่วนใหญ่ มีการจัดแบ่ง และมอบหมายงานกันตามลำดับ ทั้งในแผนกวิชา และฝ่ายวิชาการ สอดคล้องกับหลักการบริหารการศึกษา ซึ่ง กิติมา ปรีดีดีล (2532) กล่าวถึงส่วนหนึ่งหลักการบริหารการศึกษา ว่า ผู้บริหารต้องจัดระบบการทำงานอย่างเหมาะสม ระบุหน้าที่การทำงานอย่างกระจ่างชัด และการออกคำสั่งควรทำตามลำดับชั้นสายการบังคับบัญชา

ส่วนปัญหาในการมอบหมายงานด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา

ผลการวิจัยพบปัญหาที่สำคัญคือ อาจารย์มีภาระการสอนและหน้าที่พิเศษอื่น ๆ มากทำให้ปฏิบัติงานด้านนี้ล่าช้า และอาจารย์ในแต่ละแผนกวิชามีจำนวนจำกัด ทำให้การแบ่งขอบเขตงานของอาจารย์แต่ละคนไม่สามารถแบ่งได้อย่างชัดเจน ดังการนำเสนอปัญหาการจัดงานด้านวิชาการของฝ่ายวิชาการ ที่ผ่านมา จะเห็นว่าต้นเหตุสำคัญของปัญหาดังกล่าวคือ อาจารย์มีจำนวนน้อย ไม่สมดุลกับนักศึกษา จึงมีภาระการสอนและงานพิเศษอื่น ๆ มาก และเป็นปัญหาที่วิทยาลัยจะแก้ไขเองได้ยาก ส่วนปัญหาในการตัดสินผลการสอบของนักศึกษาที่ผลการสอบมีปัญหา ฝ่ายวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลส่วนใหญ่ไม่มีปัญหา แต่วิทยาลัยพยาบาลบางแห่ง มีปัญหาสำคัญคือ คณะผู้ตัดสินไม่สามารถตัดสินได้อย่างอิสระ เนื่องจากอิทธิพลจากภายนอกวิทยาลัย สาเหตุที่เป็นเช่นนั้น เพราะการจัดการศึกษาพยาบาลต้องมีค่าใช้จ่ายสูงมาก (จินตนา ยูนิพันธ์, 2530) โดยเฉพาะการจัดการศึกษาพยาบาล โดยกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งรัฐบาลต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายด้านอาหาร ที่พัก รวมทั้งค่าสาธารณูปโภค และเครื่องแบบสำหรับการฝึกปฏิบัติของนักศึกษา ดังนั้น การที่นักศึกษาต้องเรียนซ้ำชั้น จึงเป็นการสูญเสียเงินงบประมาณไปโดยเปล่าประโยชน์ หน่วยงานต้นสังกัดส่วนกลาง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้แก่ หน่วยงานที่จะรับผู้สำเร็จการศึกษาไปปฏิบัติงาน จึงไม่ต้องการให้เกิดกรณีเช่นนี้ แต่สำหรับวิทยาลัยพยาบาล ซึ่งมีส่วนรับผิดชอบ จัดการศึกษาโดยตรง ก็จำเป็นต้องรักษาคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาในวิชาชีพพยาบาลให้ เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ดังนั้น เพื่อการลดจำนวนของนักศึกษาที่ผลการสอบมีปัญหาและอาจสอบตกต้องเรียนซ้ำชั้น ฝ่ายวิชาการควรจัดระบบการสอนซ่อม เสริมที่มีประสิทธิภาพให้แก่ นักศึกษาที่มีผลการศึกษาต่ำตั้งแต่ระยะแรก ๆ เพื่อช่วยเหลือนักศึกษาก่อนที่จะเรียนไม่ทันกลุ่มและสอบตก ซึ่งจะก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ดังกล่าวตามมา

การรวบรวมจัดเก็บข้อสอบ ผลการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่การรวบรวมจัดเก็บข้อสอบ ปฏิบัติโดยแผนกวิชาแต่ละแผนกวิชา จัดเก็บไว้เอง และไม่มีการจัดทำข้อสอบมาตรฐาน ส่วนบางแผนกวิชาที่มีการจัดทำข้อสอบมาตรฐาน ส่วนใหญ่ อาจารย์ผู้สอนแต่ละคนจัดทำข้อสอบมาตรฐานในขอบเขตเนื้อหาวิชาที่รับผิดชอบสอน จากสภาพการรวบรวมจัดเก็บข้อสอบดังกล่าว อาจสรุปได้ว่า ฝ่ายวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลส่วนใหญ่ ยังไม่มีการรวบรวมจัดเก็บข้อสอบที่เป็นระบบ ทั้งในแผนกวิชาและฝ่ายวิชาการ โดยที่การรวบรวมจัดเก็บข้อสอบที่ใช้แล้ว เพื่อการนำกลับมาใช้ประโยชน์ได้อีก โดยการเก็บไว้ในคลังข้อสอบ เป็นงานด้านวิชาการ ที่ผู้บริหารมีบทบาทโดยตรงต่อการสร้างให้เหมาะสมกับสภาพของสถาบันการศึกษา ความต้องการและประโยชน์ใช้สอย (อุทัย บุญประเสริฐ, 2532) และคลังข้อสอบที่ดีมีประสิทธิภาพสูง เป็นผลิตรกรรมที่แสดงถึงความก้าวหน้าอย่างยิ่งในการวัดผลทางการศึกษาดังนั้น สภาพการจัดงานด้านวิชาการเกี่ยวกับการรวบรวมจัดเก็บข้อสอบ ที่พบในการวิจัยครั้งนี้ จึงเป็นงานส่วนหนึ่งของฝ่ายวิชาการ ที่ควรมีการปรับปรุงพัฒนาให้เป็นระบบระเบียบ เพื่อช่วยส่งเสริมมาตรฐานการจัดการศึกษาพยาบาลอีกทางหนึ่ง

การประเมินผลการปฏิบัติงานด้านวิชาการ ผลการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่ฝ่ายวิชาการมีการประเมินผล การปฏิบัติงานด้านวิชาการ โดยจัดประชุมหัวหน้าแผนกวิชาเป็นระยะ ๆ ส่วนแผนกวิชาประเมินผลการปฏิบัติงานด้านวิชาการ โดยพิจารณาจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา ซึ่งวิธีการประเมินผลการปฏิบัติงานด้านวิชาการที่ฝ่ายวิชาการและแผนกวิชาส่วนใหญ่ใช้อยู่นี้ เป็นวิธีที่ง่าย สะดวก และไม่ต้องใช้เครื่องมือในการวัดและประเมินผลชนิดใด แต่อาจไม่ได้ข้อมูลที่ครอบคลุม และถูกต้องตามความเป็นจริง ดังที่ วิจิตร วรฒบางกูร และคณะ (2520) เสนอไว้ว่า การประเมินผลการปฏิบัติงานควรประเมินทุกด้าน ใช้วิธีการหลาย ๆ แบบ และสามารถยืดหยุ่นได้ ซึ่งสอดคล้องกับ พันธ์ ทันนาคินทร์ (2529) กล่าวว่า เนื่องจากมีเทคนิคและวิธีการวัดผล และประเมินผลเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องติดตามเทคนิคใหม่ ๆ เหล่านี้แล้วพิจารณา นำมาลองใช้ให้เหมาะสมกับสภาพการดำเนินงานของโรงเรียน

ส่วนปัญหาในการประเมินผลการปฏิบัติงานด้านวิชาการ ผลการวิจัยพบ ปัญหาที่สำคัญคือ ผู้บริหาร ตอบว่า มีงานด้านต่าง ๆ มาก ทำให้ไม่สามารถทำการประเมินผลการปฏิบัติงานได้อย่างสม่ำเสมอต่อเนื่อง และแผนกวิชาขาดบุคลากรที่จะสามารถให้การช่วยเหลือในการประเมินผลการปฏิบัติงานได้ ซึ่งสอดคล้องกับสภาพปัจจุบันและปัญหาที่พบโดยทั่วไปในการประเมินผลทางการศึกษา ที่ สมประสงค์ ปิ่นจินดา (2527) สรุปไว้ว่า ผู้บริหารบางคนอาจมีความรู้ และประสบการณ์ในเรื่องการประเมินผล แต่เนื่องจากมีเวลาไม่เพียงพอ จึงไม่มีโอกาสที่จะทำการประเมินผลด้วยตนเอง เพราะมีหน้าที่สำคัญระดับเดียวกันอีกหลายสิ่งที่จะต้องดำเนินการและปัญหาการขาดผู้ชำนาญการด้านการประเมินผลก็เป็นปัญหาที่พบมากอีกปัญหาหนึ่ง อย่างไรก็ตาม แม้ว่าการประเมินผลการปฏิบัติงานจะมีปัญหาต่าง ๆ ดังกล่าว และปัญหาอื่น ๆ อีกมาก แต่การประเมินผลการปฏิบัติงานก็เป็น เรื่องสำคัญที่ผู้บริหารจำเป็นต้องปฏิบัติ เพราะการประเมินผลก่อให้เกิดประโยชน์อย่างมาก ดังที่ กิติมา ปรีดีติลล (2532) กล่าวถึง ประโยชน์ของการประเมินผลว่า เป็นเครื่องมือในการพิจารณาสมรรถภาพการทำงานของบุคลากร เป็นเครื่องมือในการปรับปรุงระบบการทำงาน และพัฒนาบุคลากร เป็นเครื่องมือจูงใจในการทำงาน และผลการประเมินนำไปใช้ในการพิจารณาความดีความชอบได้อย่างยุติธรรม ดังนั้น ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องจัดและดำเนินการประเมินผลการปฏิบัติงานให้ เป็นไปด้วยดี มีประสิทธิภาพ โดยการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการประเมินผลการปฏิบัติงานให้ชัดเจน และติดตามการปฏิบัติโดยเคร่งครัด แต่ทั้งนี้ต้องมีการชี้แจงให้ทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการประเมินผล มีความเข้าใจทั้งนโยบาย และวิธีการปฏิบัติอย่างถ่องแท้ เพื่อการได้รับความร่วมมือ และผลการประเมินที่ถูกต้อง ซึ่งจะสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ดังที่กล่าวมาแล้ว

ข้อเสนอแนะสำหรับการจัดงานด้านวิชาการ

1. กองงานวิทยาลัยพยาบาล

1.1 ควรเพิ่มจำนวนอาจารย์ให้สมดุลกับจำนวนนักศึกษา หรือจัดสรรจำนวนนักศึกษาให้แก่วิทยาลัยพยาบาลแต่ละแห่ง อย่างเหมาะสมกับจำนวนอาจารย์และทรัพยากรต่าง ๆ ที่มีอยู่ในวิทยาลัย

1.2 ควรจัดหาและจัดสรรงบประมาณ ให้เหมาะสมกับการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของวิทยาลัยพยาบาล

2. วิทยาลัยพยาบาล

2.1 ควรจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการให้แก่ อาจารย์ เกี่ยวกับ การวางแผน

2.2 ควรจัดการอบรมให้ความรู้แก่อาจารย์ เกี่ยวกับการจัดการสอนซ่อม เสริม และการจัดทำข้อสอบมาตรฐาน

2.3 ควรมีการกำหนดแนวทางและวิธีการประเมินผลการปฏิบัติงานด้าน วิชาการของแผนกวิชาและฝ่ายวิชาการ อย่างชัดเจน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัย เกี่ยวกับการจัดงานและปัญหาในการจัดงานด้านวิชาการของฝ่ายวิชาการ วิทยาลัยพยาบาล สังกัดกองงานวิทยาลัยพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข ในครั้งนี้ เป็นการศึกษา ในแนวกว้างซึ่งได้พบปัญหาในการจัดงานด้านวิชาการที่น่าสนใจและควรศึกษาโดยลึกซึ้งอีก หลายประเด็นดังนั้นผู้วิจัยจึงขอ เสนอแนะสำหรับการศึกษาวิจัยที่ควรศึกษาในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกองงานวิทยาลัยพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข ดังนี้

1. การศึกษาเชิงวิเคราะห์เกี่ยวกับนโยบาย และแผนงาน
2. การศึกษาการใช้ทรัพยากรในการจัดงานด้านวิชาการ
3. การนำเสนอรูปแบบของการนิเทศการสอน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย